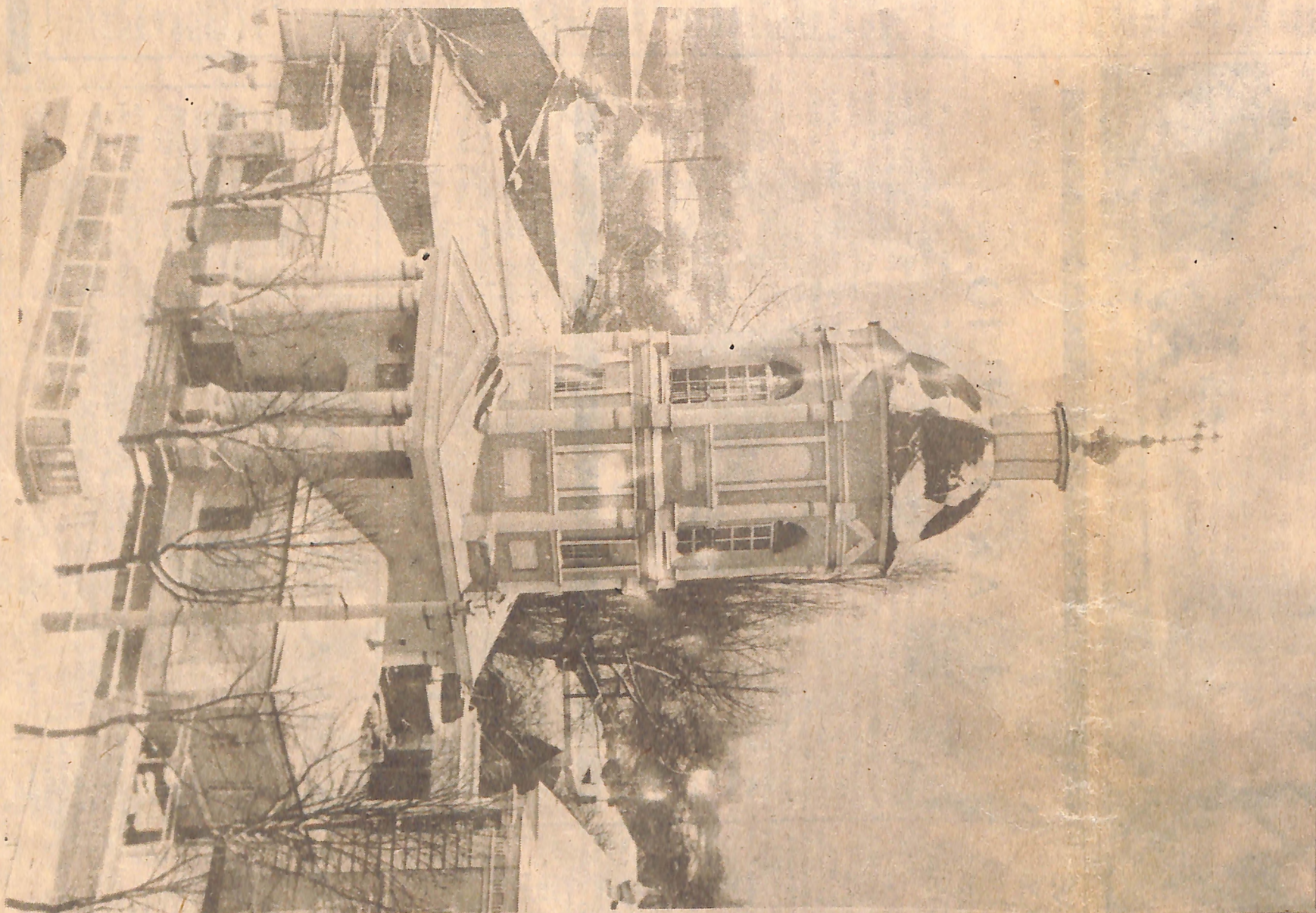

І яким не було важко, підніємось у день Різдва Христового своїми думками і силами душевними над всіма турботами, увіримо хоч на мить у краще майбутнє нашої України. Хай із Господньою допомогою виберемося з цієї ями і вийдемо на чудову вершину, де "полов'ють жита, як Божий лик, і сяє небо, як Господній престол!"

The image shows the front cover of an antique book. The cover is bound in a material with a complex, repeating damask or brocade pattern in shades of brown, tan, and gold. Several large, ornate metal clasps are visible, featuring intricate designs and circular medallions. A small, rectangular, dark-colored label with a decorative border is affixed to the cover. The overall appearance is that of a well-preserved historical volume.

КОМУТАР

ВЫХОДИТЬ 3 5 ГРУДНЯ 1939 РОКУ

СУБОТА

4 СІЧНЯ

№ 1 (4184)

Ціна 40 коп. [перепечатано] — 12 коп.

Мировзглядська обласна
бібліотека імені
Н. К. Кошарової

ІНФОРМАЦІЙНО – ПУБЛІСТИЧНИЙ ТИЖНЕВИК

ХРИСТОС НАРОДИ ВСЯ СЛАВТЕ ЙОГО!

“ЛІДЕРІВ” НАВЧАЮТЬ У ПЕЧЕРСЬКУ

Недавно на базі 171-ї середньої школи відкрито навчальний заклад нового типу — Києво-Печерська відомчо-бюджетна математична школа “Лідер”.

Чому “Лідер”? Та тому, що в школі цій навчають не тільки математиків, а й вчать постійно за себе до-

водити розпочату справу до кінця, прищеплюючи прагнення завжди і в усьому бути попереду...

Цікаво, що школа ця відкрита за рішенням Печерського райвиконкому і спільного радянсько-німецького підприємства “41”. Навчання орієнтоване

на набуття учнями спеціальності оператора ЕОМ. Але, звичайно ж, передбачено і комплексні заняття з мистецтва, фізичної культури, праці...

Як стати учнем школи? Приймають сюди на конкурсній основі, і семірічному малюючі до-

ведеться виконувати вступні завдання і проходити тестування. Але розгублюватися не треба — при школі працюють підготовчі курси.

Оцінки тут теж дуже незвичні: з першого по сьомий клас двійок учням взагалі не ставлять! Зате вже в

лицей, крім прикрого “незадовільно” з’являється “б”, що означає “близьке”.

Педагоги найдосвідченіші, а спецкурси і факультативи ведуть викладачі вузів і співробітники НДІ.

Л.САВИЦЬКИЙ.
м.Київ.

Дикий випадок трапився в магазині № 50 “Асторга” у Владивостоці. Не одержавши “по требованию” м’яса від продавців, дільничний міліціонер Сергій Якунін вихопив пістолета і почав розстрілювати збожеволілих від страху жінок. Терміново прибулі по виклику офіцери міліції А.Луценко і В.Налєпа зуміли затримати знавця стрілянина.

У щойно освяченому патріархом готелі Свято-Данилова монастиря — переполох. В одному з номерів були застукані на місці особи жіночої статі, які промишляли найдревнішим з ремесел.

Дам застукали у номері, де проживають громадяни з Німеччини — будівельники, що закінчують роботи в монастирі. Від пояснень дівичі ухилились. Зате вже в міліції одна з грішниць зізналась сержанту, що у момент затримання її відвідало “божественне проведіння”. І тепер вона відчуває в собі сили, як преподобна Марія Єгипетська, суворим стриманням заслужити любов Господню. Таке покавання задовольнило працівників міліції. Втім, урятуватися від штрафу за порушення громадського порядку гетері все одно не вдалося.

Дніпропетровська спілка молоді і газета “Дніпровська зоря” вирішили зробити бізнес на вже нікому не потрібних комсомольських квітках.

Щоб отримати головний приз 1000 карбованців необхідно відіслати організаторам грошової лотереї номер комсомольського квитка разом з квитанцією про перерахування на рахунок КМО 10 карбованців. Виграють ті, у кого номер квитка буде найменшим і найбільшим. Ще три виграють у результаті жеребкування.

Прийшла до роботи комісія по службовому розслідуванню діяльності Вадима Бакатіна. Чекісти підозрюють свого шефа, який видав американцям схеми прослуховування нового приміщення їхнього посольства, у зрадѣ Батьківщини. До речі, під час перебування Бакатіна на Луб’янці трапилось ще одне “непорозуміння”. Пропало біля 40 справ оперативного нагляду за західною резидентурою в Москві. Є підстави думати, що вони теж “попливли за океан”. Ось так!

Урсула Андрес введено лідиром серед кіноділ, що обрали у супутники життя чоловіків набагато молодших від себе: їй 55 років, її другий Фаусто Фальгоне — 23. Інші ніжні пари: Рекул Уелч (51) і Роберт Мур (30), Анні Жирардо (60) і Боб Деко (45), Лайза Міннелі (45) і Біллі Стріч (27).

Репліка

І ТАК ЗІЙШЛО...

31 грудня, як і завжди, на центральній площі Кіровограда мало відбутись урочисте відкриття новорічної ялинки. О 17-й годині. Як і сповіщали про це великі рекламні плакати, розставлені по різних краях площі. Людей зібралося дуже багато, чимало було і дітей — для них це особливе свято. Але Новорічне торжество не почалося ні о 17-й годині, ні через 15 чи 20 хвилин. Тільки на початку 19-ї години прийшов представник місцевої влади і почав розповідати про здобутки минулого року... Без нього, бачте, ялинка б не загорілась.

Дорослі кіровоградці, в основному чоловіки, очікуючи відкриття, зігрівались старим дідівським способом, а малеча підстрибувала й шморгала посинілими носами. Діти померзли, вередували і те, що говорив десь там на помості чиновник від влади,

їх абсолютно не цікавило. Так що коли на решті прийшов час запалювати лісову красуню, про який святковий настрій можна було говорити? Не встигла вона спалахнути, як народ гунув на зупинку, до якої довгою вервечкою тягнулись тролейбуси. Пропустиш оцей потік, а тоді чекатимеш ще з годину, поки з’явиться довгожданий автобус чи тролейбус. Досить настоялись і на площі.

Уже по дорозі до зупинки люди оглядались на святкові фейерверки, що спалахували у вечірньому небі. Вони хоч трохи підняли настрій, зіпсований таким зневажливим ставленням організаторів відкриття до гостей і жителів Кіровограда. Хоч би вибачились, коли починали. Чи як у тому дитячому мультфільмі “и так сойдет...”

А.ЧОПЕНКО.

ПОШЛИ, БОЖЕ, ЗУБИ

Останнім часом, коли все закривається, скорочується, банкрутує, розпадається, тим більш приємно чути, що десь щось відрілося. Таке недавно сталося в Гайвороні. Жителі району тепер матимуть

змогу лікувати зуби в спеціалізованій стоматологічній поліклініці. Непогано оздоблену двоповерхову споруду запустили в дію “по моді” — її окропив священик.

ХТО ДАЄ МУЗИКУ, ТОЙ І ТАНЕЦЬ ЗАМОВЛЯЄ?

Наші читачі не раз цікавилися долею відомого кіровоградського танцювального ансамблю “Ятрань”. Коли його очолював А.М.Кривохижа, колектив був відомий не тільки на Україні і в колишньому Союзі, а й успішно гастролював у Болгарії, на Кіпрі, в інших країнах і навіть у самій Америці. Керівник перейшов у групу “Зоряни”, про “Ятрань” стали писати й говорити менше. Ізідти “туди” ансамбль майже перестав — мабуть, те спричинила не тільки зміна керівника, а зміна обстановки у суспільстві. Та останнім часом у біографії “Ятрані” настали зміни, завдяки якій танцюристи знову виходять на міжнародні масштаби, але вже з іншого боку. Недавно ансамбль вдалося знайти спонсора у Німеччині, і щойно з Берліна надійшла “для танцюристів спеціальна звукова апаратура. Можливо, імпортер оснащення в альянці з нашими ногами допоможе повернути “Ятрані” минулу славу.

БУЛОЧКА З КОВБАСКОЮ

Останнім часом у нас трапилось те, що ще рік тому й у страшному сні не могло примаритися — появились черги за хлібом. У мирний час, на родючій землі. Про причини цього вже й думати не хочеться. Як намерзнешся під дверима магазину в очікуванні привозу, як намучишся в черзі, то відчуваєш себе висмоктаним лимоном. Якщо самозабезпечення овочами здійснити легше, взявши город, то паляницю в домашньому господарстві так просто не виробить. Та коли це господарство колективне, то можна. Що й довело в колгоспі імені 60-річчя Жовтня /голова правління В.Білоконь/. Тут напередодні Нового року видала свіжий хліб місцева пекарня. Виробляються в господарстві й свої ковбаси та мінеральна вода.

ЯКЩО ЖІНКА ЗАХОЧЕ...

В останню п’ятницю минулого року в приміщенні Кіровоградської організації Спілки письменників України відбулося перше організаційне зібрання ініціативної групи по створенню в області жіночого товариства.

Товариство ще не визначило своєї назви. На це є дві причини. Кіровоградські жінки від самого початку заявляють, що вони не хочуть бути нівозовою структурою Спілки жінок України, яка творилася компартійним шляхом, яка й нині сповідує консервативні, дискредитовані десятиліттями соціалістичні цінності. Після недавнього з’їзду ще однієї багаточисельної жіночої організації, Союзу українко-кіровоградки ставлять під сумнів входження до неї, оскільки, як відомо, на самому з’їзді стався розкол через бажання однієї частини віддати пріоритет у своїй діяльності вирішенню суто національних проблем.

Турботами жіночого товариства Кіровоградщини, яке сповідуватиме демократичні принципи, стануть: пропаганда історичного минулого держави України, відродження культури, зокрема призабутих українських пісень, обрядів, традицій; проблеми служби синів у війську; соціальний захист жінки, насамперед безробітної; створення клубу ділових жінок; милосердні акції; консультації з питань виховання дітей, медицини, психології, соціології...

Жіноче товариство хоче допомагати жінкам у цей нелегкий нині час тримати душу живою, підставити їй своє тендітне, але надійне плече в побудові незалежної України, виховувати молоді покоління нової України небайдужим до її долі, її майбутнього.

У першому організаційному зібранні взяли участь доцент педінституту Світлана Барабаш,

член координаційної ради обласної організації ПДВУ Алла Зінов’єва, редактор обласної наукової бібліотеки Антоніна Корінь, логопед дитячого садка № 24 Ольга Єрошкіна, вчителька СШ № 5 Ірина Федорова, заслужена артистка України Антоніна Червінська, референт облорганізації товариства “Знання” Тетяна Коптьолова, викладач музичного училища Євгенія Кузьменко, директор обласного Будинку вчителя Мирослава Верко, інші.

Жіноче товариство сподівається на підтримку, чекає пропозицій. Контактний телефон — 24-29-04.

Через нашу газету ініціативна група вітає усіх жінок Кіровоградщини з Новим роком, бажає їм і їхнім родинам витримки, мудрості, тепла душі й особистого щастя.

В.І. інф.

ОСТАННІ ДНІ СТАРОГО І ПЕРШІ ДНІ НОВОГО РОКУ

/Змітки для історії/

Ви пам'ятаєте, як ми зустрічали 1991-й? Звичайно, з тривогою — того нема й цього не стало, ціни ростуть, товари зникають, невпевненість поглиблюється. Тепер порівняйте свої минулорічні страхи з нинішніми — і старі побоювання здадуться вам сміховинними. Майже весь минулий рік по крамницях були масло, сметана, олія, плавлені сирки, подекуди "пробігали" кури й рібні консерви, м'ясо, молоко й кефір на вибували, комісійні магазини росли мов гриби після дощу й були набиті привезеним із Польщі та Румунії товаром за "непомірними" цінами, які сьогодні здаються прекрасним сном: найліпше зимове пальто — 2000 крб., — а тепер прихопіть 8000 якщо є, і спробуйте пальто відшукати...

На початку того року ще була надія /у меншості/ — на суверенітет, нові гроші, гуманітарну поміч чи на мітинги. Спитайте один у одного, на що сподіваємося сьогодні. Мабуть, не дуже помилюся коли скажу: на те, аби не відключили опалення, не перекирили газ і воду та

хоч хліб возили. Хто доживе, зможе порівняти кінець 91-го з кінцем 92-го, отже, в кінці 91-го:

У колишніх продуктових магазинах вільно були лише томатний сік, консервовані кабачки, аджика, фруктове пюре й деякі кондитерські вироби.

Щоб ухопити півкіла вершкового масла, треба було відстояти в черзі від 4 до 6 годин.

Половину міжміських автобусних рейсів було відмінено через брак пального. Квитки на рейси до сіл завчасно не продавалися, 26 грудня у каси "згорі" надійшла вказівка: на ще вцілілі рейси продавати квитки лише по ічня. Сьогодні, 4-го, ви вже можете знати нову їх ціну.

У кінці грудня в Кіровограді на парканях, стінах і дверях появились інструкції міліції, як громадянам вберегтися від грабіжників.

Ішла собі серед білого дня дівчина, підкотилося до неї троє гарних парубків. Двоє взяли під руки, стали говорити компліменти, жартома підняли — сила-то є. Дівчина не встигла насоло-

дитися такою увагою, як третій хлопчисько стяг з неї чоботи і рвонув геть, а інші обережно опустили даму на холодний асфальт і привітно помахали на прощання.

Так само серед білого дня перед входом у кіровоградське кафе "Варенична" /одна з небагатьох учілих точок громадського харчування/ впала жінка неолетнього віку, але скоріше молода, аніж літня. Перехожі здебільшого снували мимо, бажуючі перекусити похачем переступали через неї, як свідомі, куди подінеш дітей, коли дитсадочок причинили на непевний строк і погрожують брати за нього плату півтисячі на місяць... І на телевізор не будеш злитися, коли там показують, як святкують різдвяні канікули в цивілізованому світі, від якого ми відстали: від Туреччини — на 30 років, од Європи — на 100, від Америки — назавжди. Втім, у Новому році маємо шанс не псувати нерви телевізором: у кінці старого напруга в електромережі була така, що чотириплафонна люстра горіла як кишеньковий ліхтарик. А свічки в кінці 91-го начисто щезли. Так що новий рік настав, а бажаного нового щасття й зі свічкою не знайдеш. То хоч із Новим роком та Різдвом вас, коли більше не зчим...

Певна річ, що нову поведемо знову про ціни, бо з початком 1992-го року співпала їх так звана лібералізація, що надалі означає подорожчання, якому практично немає верхніх меж. Ото ж що ми встигли побачити в найперший день нової /риночної/ ери.

Промтоварні крамниці зачинені з табличками "Переоблік". Чи можна сподіватися, що зі зростанням кількості цифр на цінниках зросте й кількість товару? Кілька місяців лежали в Кіровограді різнобарвні цінники, але нажахані майбутнім, покупці розхажали й цей несезонний товар.

У тому продуктовому магазині, який виявився відчиненим, все залишилося по минулорічних цінах. Капуста свіжа — 5 крб., з копійками кіло, мариновані в трілітровому бутлі томати — 9 з копійками. До речі, вільні ціни означають і те, що вони можуть у будь-який момент знижуватися.

У кінотеатрі на два зали в один квиток на односерійний фільм коштує 4 крб., у другий — 5. Касир пояснила, що один фільм "до-

говірний", інший — ні. Ще 1 січня те ж саме можна було подивитися за 1 крб. 50 коп. серія.

У хлібному, як і "до того", злоча черга, звідки долинає люте: "Знає, сволота, що хліб за будь-яку ціну візьмуть". Роголик, що кілька місяців тому можна було з'їсти за 19 коп., тепер 1 крб. 80 коп. Буханка за колишні 52 коп. затягла в Новому році 1 крб. 56 коп. Палайниця, що була близько 2 крб., тепер 12 крб. В одному магазині виник скандал: покупець запідозрили, що продавці приховують у підсобці дешевший хліб, поки не розійдеться дорой.

Молоко було 50 коп. літр, стало від 1 крб. 50 коп. до 2 крб. 18 коп.

Транспорт міський: тролейбус 30 коп. замість 15; маршрутна таксі "пазик" — 60 коп. проти 30, "рафік" — 80 проти 40.

У дитячій їдальні обід, як і раніше, асортиментом небагатий, але коштує приблизно так, як і минулого року /в кінці/ — 4-5 крб.

Н. ДУБРОВСЬКА.

"ЗАДРАВ" ШТАНИ — ЗА... РОСІЄЮ

Пам'ятаєте, в школі вчили Маяковського, який і написав знамениту фразу, почавши словом "задрав". Зрозуміло: класик казав про комсомол. Ми сьогодні ж бжимо прямо-таки висолопивши язика, за Росією, Я про нас, українців.

Подумати тільки! Б.Єльцин сказав, російський парламент порадився, одобрив чи заперечив, а ми ж робимо все те, як вони, в Москві. Де наша, своя економіка? Де орієнтація на самостійність? Де, зрештою, наші обранці-депутати, котрі ж бачать усе це! Невже змирилися з викручуванням рук?

Подивіться на росіян. Провели лібералізацію цін, віддамо їм належне, так-сяк до цього були вони готові. Україна бігом за сусідом, щоправда, з новими багаторазовим використанням купівлями. Ще підніме ціни Росія, Україна за нею поспішить зробити те саме. Ми схожі на учня, котрий нічого не може зробити із задачкою, підлягає до сусіда і все, абсолютно все собі.

Надто тихо ми сприйняли ще один вчинок /термінологією комуністів — часто шовіністичний/ Російської Федерації, коли в усіх країнах світу над посольствами змінили прапор колишнього Союзу на російський, оголосивши себе правонаступниками. Те, що в кожному посольстві, консульстві є певна частка інших колишніх республік — навіть ніхто не заікнувся. Під шумок відставки Горбачова гребли все собі.

Нам ще доведеться за свою сумирну вдачу відсутність прогнозу на майбутнє добре покусати лікті. І дуже скоро. Телебачення колись союзнє теж вже під крильцем східного сусіда. Певно, скоро нам поставлять умову: хочете дивитися трансляції першої колись центральної програми — платіть. Будемо платити. Виходу ж нема.

Росіяни, правда, не всі, деруть носа: "хто ви такі, нахабно сміявся з мене заїжджий". — Єльцин — він і ваш президент. Що скаже, робитимете".

Схоже, це так. Бо що не роблять у Москві, як лише не експериментують /вони хоч до цього готуються/, ми бігом поспішаємо за першопрохідцями. Цікаво: чи ж вистачить сміливості самим зробити якийсь крок?

Ю.ЯРОВИЦЬ.

Міні інтерв'ю з героями...

З героями наших публікацій ми намагаємось "довго не розлучатись", адже людське спілкування і приязнь одна з небагатьох цінностей, яка ще не втрачена нами. Напередодні новорічного свята ми звернулися до тих, про кого писали протягом року і хто, сподіваємось, став щирим другом нашої молодіжки. Ми попросили їх відповісти, всього на два питання. Ну а позаяк життя наше не таке веселе, ми попросили їх бути веселими. Отже:

1. Яку подію у вашому особистому житті приємно згадати новорічної ночі?

2. Чого чекаєте від року прийдешнього.

Олександр КОСЕНКО, поет, постійний автор нашої газети:

1. Подія, що трапилась у 1991 році, як я зрозумів? І не з усіма, а зі мною особисто? Пишіть: у мій, розхристаний вік /майже Христа, але не зовсім/ я зустрів дівчину, яку покахав нестямно.

2. Сподіваюся, що вірші тепер писатиму ще більше — натхнення. А ви їх друкуватимете, і платитимете гонорари. Даруйте за меркантилізм, але ж доки ринок відрегулюють... жити якось треба. Ну загалом з роком мавпочки вас!

Любов БІЛИЧУК, колишня актриса, героїня публікації "Прекрасна дама під світлофором" — "МК", 8 березня 1991 р.

1. О! Цей рік був бурхливим, таким насиченим. Що значить — в особистому житті? Я зараз в такому віці,

що моє особисте життя вбирає все, що відбувається в світі. Ой, не треба про це, сумно стає, а ви ж хочете, щоб я була веселою.

2. Чого чекаю від нового року? /сміється/. Останнього в житті коханця. Нехай вам сіється — родиться!

А. ЛОЗОВСЬКИЙ, актор, герой публікації "Сон про шість" — "МК", 13 травня 1991 р.

1. Я став вільною людиною у вільній країні. Чому не особисте? Цей рік приніс багато доброти від людей і сам я став добрішим. Сказати вам про дуже особисте? Ви наполягаєте? О ні, мадам, цього ви не почуєте.

2. Від нового року чекаю лише здоров'я і щасття. Великий Пушкін нас попереджав, що значить просити понад міру. Нехай нам Господь пошле здоров'я і щасття, все інше залежить від нас.

Роман БУЛГАЧОВ, бард, герой публікації "Роман чекас марсіан" — "МК", 19 жовтня 1991 р.

1. У мене з'явився спонсор в особі страхової компанії "М. Громовий і К", яка успішно страхує мене від всіляких неприємностей.

2. Нічого не чекаю. Все робитиму сам!

Інтерв'ю взяла В.ЛЕВОЧКО.

НА ВАС ЧЕКАЄ "КАПІТАН ВРУНГЕЛЬ" І "СНІДАНОК ВСЕСОЮЗНОГО ПРЕЗИДЕНТА"

У кінотеатрі "Мир" мені резонно зауважили, як же, мовляв, так, молодіжна газета у місті, а про юних забуваєте! "Мир сьогодні єдиний кінотеатр, який ще працює для наймолодших глядачів, організовуючи для них дешеві сеанси, різноманітні заходи. Ось і на новорічні свята, хто бував на ялинці, знає, як це цікаво. І музика, і пісні, і танці, і сюрпризи. І подарунки — бо який же Новий рік без подарунків.

Правда, хто пам'ятає, які новорічні подарунки вручав Дід Мороз на святах "колись" (ще не так давно, кілька років тому, правда?), тільки сумно всміхнеться. Та не треба псувати собі настрої через якісь там дурниці. Ви скажете, що такі новорічні свята нині скрізь відбуваються. Ну що ж, ваша правда. Зате ніде, крім кінотеатру "Мир" ви не потрапите в чудову Країну Мультиплікацій, яка предствить вам творців популярних мультиплікаційних фільмів, відомих дівчаткам і хлопчикам, їх мамам, татам, бабусям і дідусям, сестричкам і братикам на просторах всього колишнього Радянського Союзу: "Капітан Врунгель", "Острів скарбів", "Лікар Айболить".

У дні шкільних канікул з 8 по 12 січня в гості до кіровоградців завітають автор і режисер цих стрічок Давид Черкаський, композитор, автор прекрасної музики Володимир Бистряков і актор Євген Паперний. Не дивлячись на можливість довго поспати, яку ви, зрозуміло, використаєте на всю катушку, на концерт встигнете, адже він розпочинатиметься о 12 годині 40 хвилин. До речі, діти до семи років з батьками можуть приходити безкоштовно.

Подумали в кінотеатрі і про дорослих глядачів, наших постійних читачів. 11 і 12 січня для них відбудеться концерт "Сміхораллі — 91" за участю... Ось тільки послушайте, хто до нас завітає. На жаль, не Клара Новикова і Геннадій Хазанов. (Втім, до слави популярних артистів приклали руку Олександр Володарський і Андрій Новиченко. Адже писали монологи для них). Саме автори цих монологів і стануть нашими і ваїими гостями. А також володар гран-прі всесоюзного фестивалю "Юморина — 91" Олександр Нікітенко і відомий кіровоградцям автор і виконавець власних пісень, тобто бард Роман Булгачов. Багато хто з вас чув його пісні "Ви не були в Одесі", "Что сегодня ел на завтрак всесоюзный президент", "В Одесі тетья Соня и белый пароход", "Валенки", "Господи всевышний, милость прояви", "У мента Аркадия".

І хоч для вас сьогодні сніданок всесоюзного президента вже став історією, як і сам президент, все одно, приходьте на концерт "Сміхораллі — 91". Посміємося... Організатори повідомляють: початок о 18-й годині 30 хвилин.

В.ЛЕВОЧКО.

"СИДЖУ Я В КЬОЛЬНІ, П'Ю ГОРІЛКУ..."

Ось такий заголовок до цієї статті підказав мені директор кіровоградського соко-екстрактного заводу Л.М.Шевченко. Спочатку я хотіла назвати публікацію пафосно: інвно верітас. Тобто, істина у вині. Та потім подумала, так як парламентарій місцевого масштабу: люди мене не зрозуміють. Зараз немає ні істини, ні вина. До того ж і завод називається соко-екстрактним. А колись був він і винним, і лікеро-горілчанним. Були часи... Сьогодні вже з'являється нова мода — сумувати за роками застою.

Було тоді що закусити і випити. Як пригадаєш одні тільки назви "Букет Молдавіи", "Золотий берег", "Монастирська изба" — голова обертом йде. Правда, все це не місцеве вино. Приходить на пам'ять наша "Золота осінь". Немало неприємностей завдала вона дружинам тих чоловіків, які на корка наступають. Пам'ятаю, як вийшов Закон про пияцтво, не одна домогосподарка спасибі Горбачову сказала. А зараз цей Закон інакше як "дурацьким" і не називають.

Л.М.Шевченко очолив соко-екстрактний завод у той час, коли цей Закон саме набрав силу. "Нудьга зелена! — згадує тепер він. — Скільки збитків зазнали. Економічне становище на заводі було складним. І вино мали. Але зарозлив партійних квитків лишалися. У 1986 році готове вино віддали на переробку у Башкирію. Мали збитків до 200 тисяч карбованців. Людей треба було якось зайняти: розливали олію з нашого олісекстрактного заводу. Це теж виявилось збитковим".

Леонід Миколайович мене попередив, що нічого нового і повчального я, мабуть, не скажу, бо проблеми

нашого соко-екстрактного нічим не відрізняються від інших виробництв. Та я, зізнатися, і не думала говорити щось особливе. Ну кого здивуєш сьогодні розмовами про відсутність посуду, наприклад. А це, між іншим, одна з найголовніших проблем для заводу. У зв'язку з тим проклятим законом було знищено виробництво склотари. Її постачають з різних областей України, цього звичайно мало.

Не знаю, як кого, а мене страшенно дратує необхідність купувати пляшку вина в обмін на свою "посуду". На жаль, це реальність, хоч і вибушена. Технології старі, забезпечити всю Україну тарою неможливо. Нині до цього додалися ще й проблеми з алюмінієвою фольгою для виготовлення пробок. Її виготовляють на одному-єдиному заводі, який знаходиться у Вірменії... Вам не треба нічого пояснювати.

У цьому році до загальних нестач додалися ще й проблеми з сировиною (яблука), забезпеченість — 20-25 процентів від минулорічного. Ціна ж виросла у 7-8 разів. Не краща ситуація і з горіхами. Сади винищені, бджоли гинуть. А на базарі пляшка горілки — 50 карбованців. Це поки що. Що буде як вона такою стане і в магазині. Якщо хтось чекає здорової конкуренції, то я вас прошу, як кажуть в Одесі... Яка там конкуренція. На базарі ціну залямлять вдвоє /це у кращому випадку/. Для того, щоб була конкуренція, треба щоб товар був.

Сьогодні Леонід Миколайович може тільки поділитися задумами, втішити тим, що ми могли б заробити валюту. С пропозиції від інофірм. Були б у нас можливості мати красиві, сувенірні пляшки, а що в них налити, виявляється, не проблема. До речі, хто куштував горіхову настоянку міцністю 40 градусів, мене розуміє. В перспективі виробництво вина "Ятрань" /типу мадери/, горіхової настоянки "Інгурецька", "Ятрань" я навіть куштувала. Цілком пристойний смак, щоб конкурувати на зовнішньому ринку. Вітім, я в цих справах розбираюся мало. "Тригички" від столичної не відрізняю, але, любі мої, ну яка слов'янська душа не любить вина й пісень!

Наш соко-екстрактний завод, якщо вкласти в його розвиток певний капітал, дуже швидко може окупити всі затрати. Не зважаючи на те, що в свій час розвитку виробництва завдало багато шкоди, дещо збереглося, щось реставрується. Заводу потрібні нові цехи. Леонід Миколайович, заклопотаний перспективами будівництва, благав не посварити його з будівельниками. Справа в тому, як пояснив мені директор, а потім і головний будівельник у нашому місті заступник голови міськвиконкому В.І.Сибірцев, за проектом нове приміщення заводу "ідає" на старе. Це значить, треба зупинити завод, але

ж як бути з людьми! Та ще й на порозі тих випробувань, які нас чекають.

Але будувати треба. Адже навіть не цікавлячись ніякими плановими показниками, ясно, що не вистачає ні горілки, ні вина. Ну припустимо, на Новий рік ми з горем-бідкою келихи наповнили. Не варто ігнорувати інше — економічну вигоду. Можна скільки завгодно сміятися з обіцянок пана Жириновського, скажімо, продавати горілку на кожному кроці, та наша біда від того, що ми завжди намагасмося дорватися до "беспредела". Так було із зниженими виноградниками і садами. Тепер чухаємо потилицю. А відповідальності однак ніхто не несе. Це ж дурниця яка була — безалкогольні весілля! Правда, у мене передчуття, що кинемося в інший бік: пий скільки влізе!

Дорогі ціни на спиртні напої, думаю, інша дурниця, яка може обернутися теж недешево. Попереднє підвищення цін на спиртне завдало чимало клопоту населенню, у тому числі й міліції, що "наполовину життя втратила" на виявах точок самогоніваріння. Програма соціального відродження повинна враховувати і проблеми соко-екстрактного заводу, тобто треба пам'ятати про відродження алкогольної справи. Це гроші.

Передчуваю, що дехто розгнівається за ці рядки. Як же так, газета захищає алкоголіків. Поділилася своїми сумнівами з Ле-

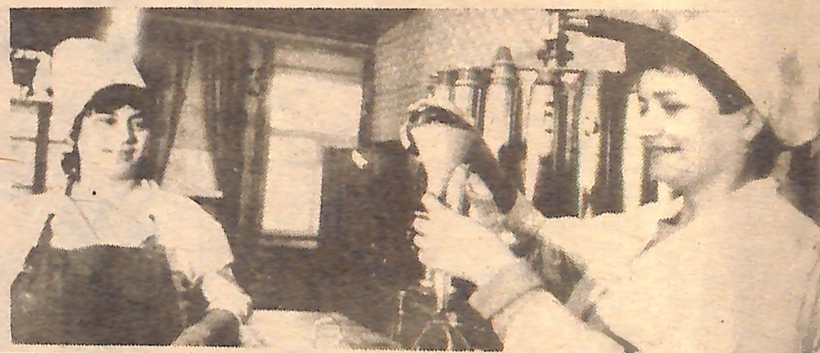
онідом Миколайовичем. Він розсміявся. "А це вже ваша справа, журналістська, гуманітарна, виховувати культуру".

Недавно з вірного джерела мені стало відомо, що на території нашої області яких тільки корисних копалин немає. Навіть гірський кришталі! Коли б наші заводи, які мають валюту, не витрачали її на миттєве задоволення потреб, скажімо, на жіночу білизну чи парфуми /о! я не проти цього, повірте/, а подивилися далі, виявили патріотизм, закупили нові технології, коли б наше місто нехай у перспективі, але не дуже далекій, налагодило випуск красивих пляшок... Однак час уже переходити від численних нарад до конкретних дій. З Кіровоградом хочуть співробітничати солідні фірми, а ми все по принципу "Дуньки і Європи" живемо. Чи не досить?

В.ЛЕВОЧКО.

Назнімку: Віра Пошивалю — бригадир цеху з лінійних кондитерського цеху, що виготовляє мармелад /горі/. Катерина Паутова, Людмила Кулебаба виготовляють ірис як бачимо, не на нині одному тримачісній підприємстві: машиніст автомат розливу Олена Шак та майстер цеху розливу готової продукції Любов Кращова.

Фото В.Гриба.

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО ГРИП?

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

Грип — наймасовіше захворювання людства, що має одну особливість — він широко, глобально розповсюджується.

Медичне, соціальне й економічне значення проблеми визначається масштабами захворювання, великою кількістю ускладнень, серйозним впливом епідемії грипу на життя суспільства і значною економічною шкодою народному господарству.

На грип разом з іншими гостро-респіраторними захворюваннями вірусної етімології припадає понад 75 процентів всіх інфекційних захворювань. У роки грипозних епідемій цей показник зростає до 85-90 процентів. Майже щороку епідемії грипу створюють надмірні соціальні перевантаження, дезорганізують ритм

суспільства, нормальне функціонування основних ланцюгів медслужби, зводять суттєві перепони у роботі більшості галузей народного господарства. Збитки тільки у великих містах перевищують 3-4 млрд. крб. на рік.

За останні роки в колишньому СРСР створена система постійного епідемоніторингу за грипом. Розроблена модель прогнозу розповсюдження епідемії грипу, що дозволяє отримати оперативну інформацію про строки початку епідемії, її етімології. Тобто за півтора місяця до початку епідемії медслужба кожного великого міста буде попереджена стосовно інтенсивності епідемії. Активно впроваджується система масового захисту населення, що забезпечує найповнішу реалізацію ефективності кожного препарату, оп-

тимальних схем і методів застосування в кожному соціально-віковому прошарку населення. Особлива увага приділяється захисту дітей і осіб похилого віку, найбільш схильних до захворювання. Значно розширено арсенал протигрипозних засобів. Новими даними доповнена теорія і практика термінової профілактики грипу.

Відомі три самостійні типи вірусу, які відрізняються антигенними і біологічними якостями: А, В і С. Вірусу грипу властива мінливість, внаслідок чого формуються нові варіанти вірусу. Поза організмом вірусу грипу швидко гинуть. Вони високочутливі до фізичних і хімічних впливів і дезинфікуючих засобів: не витримують високої температури, висушування, стійкі лише

при низькій температурі. З токсичними змінами при грипі пов'язують порушення в центральній нервовій системі, органах дихання, серцевій діяльності, шлунково-кишковому тракті. Клінічна картина грипу проявляється у вигляді легких, середньотяжких, тяжких і токсичних форм. Основою для розмежування по формах є ступінь інтоксикації, який досягає максимуму в перші два дні хвороби: це висока температура, головний біль, розбитість. При токсичних формах можливі блювання, втрата свідомості, марення, судороги, синюшність шкіри і слизових оболонок. Іноді спостерігається носова кровотеча, крововиливи на шкірі і слизових. При відсутності ускладнень середня тривалість всього періоду становить не більше 5 днів.

До загальних санітарно-профілактичних заходів відносять систематичне провітрювання, вологе прибирання приміщення, гігієнічний стан дитячих закладів, громадських приміщень тощо. В дитячих закладах застосовують опромінення приміщень ртутно-кварцевою лампою. Велике значення мають правильне фізичне виховання, загартовування /прогулянки, обтирання, фізкультура/. При тяжких токсичних формах необхідна госпіталізація хворих в інфекційні відділення профільних лікарень. При лікуванні вдома хворі повинні бути ізолювані в окрему кімнату, яка хорошо провітрюється. Регулярно проводяться вологі прибирання з додачею 2-процентного розчину хлорного вапна. Посуд хво-

рих, носові хустки та інші предмети треба кип'ятити. В передепідемічний період проводиться активна імунізація, що обов'язково приведе до зменшення захворювань приблизно в 2-3 рази, тим самим значно зменшаться економічні збитки для народного господарства.

С. СКУЛЯК,
лікар-інфекціоніст.

Вітальні: З Новим роком, дорогі читачі! Сподіваємось, що в наступному році ви прислухаетесь до поради лікаря і не матимете ніяких стосунків з грипом, тим більше, що стосовно економічних збитків — далі нікуди. Будьте здорові і не кашляйте.

"ВЕДМЕЖОЯРСЬКИЙ ВАЛЕНСА": крапка не поставлена

"Ми лише дотримувались закону..."

У номері 45 від 23 листопада цього року була надрукована стаття "Ведмежоярський Валенса". У зв'язку з тим, що ця публікація стосується особисто мене, вирішив з цього приводу зробити деякі зауваження.

Почну з того, що я — не заступник прокурора з справ КДБ. Такої посади у прокуратурі немає взагалі. До речі, і КДБ на Україні немає. Якщо тт. Данилевська та Орел не знають структури прокуратури, то в цьому немає великого лиха. Але державний устрій своєї республіки повинен знати кожний громадянин, не кажучи вже за журналістів. Але це до речі.

А зараз про головне, тобто про так званого "Ведмежоярського Валенса". Звичайно, доля В.Я.Очаківського склалася драматично. Він був шахтарем, писав віршики, писав і прозу з критикою високих посадових осіб. Все це дуже добре, якби все це не виходило за межі закону.

У 80-х роках по законодавству критика Очаківського діючого порядку розцінювалася як дії, що паплюжать державний та суспільний лад, за що він і притягувався до кримінальної відповідальності. Зараз ця стаття /187-1 Кримінального кодексу України/ Верховною Радою республіки виключена з кодексу.

Тобто причина особистої трагедії Очаківського /і не тільки його/ нашим законодавством усунена.

"Люди повинні знати імена жертв, катів і героїв боротьби з радянським тоталітаризмом". — з пафосом пишуть тт. Данилевська та Орел.

Що стосується "катів", то вони всього на всього тільки виконували діюче на той час законодавство.

А тепер — що стосується "героя". "Герой", тобто Очаківський, ще до того, як він був арештований, після обшуку в його квартирі, особисто зробив такий запис у протоколі трусу /цитую дослівно/: "Все обнаруженные при обыске материалы, названные в протоколе обыска антисоветскими, таковыми не признаю, они являются результатом моих идейных блуждений в прошлом, от которого я категорически отмежовываюсь..."

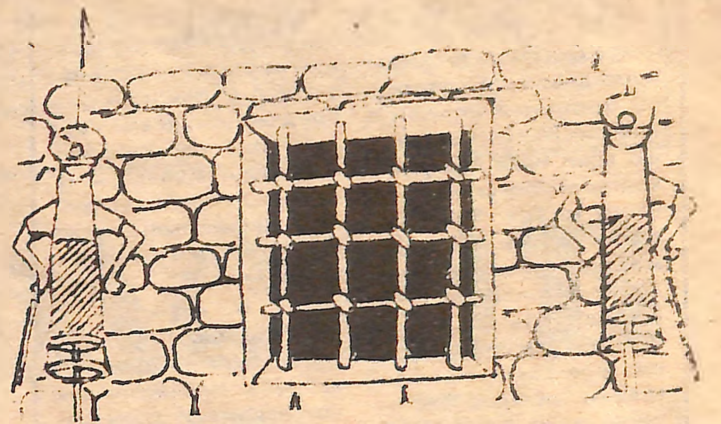
Ось як легко "герой" відрікається від свого "героїчного" минулого.

На першому ж допиті він заявив: "Изготовленные мной документы формально носящие характер клеветнических измышлений, порочащих советский государственный и общественный строй, я ни в коей мере не рассматриваю, как действия, в которых можно усмотреть состав преступления, предусмотренного ст. 187-1 УК УССР". Як це зрозуміти? Злочин є, але злочину немає! Дуже мала була б нам ціна, якби ми формально не дотримувались діючого законодавства.

Відразу ж після арешту "герой" боротьби з радянським тоталітаризмом пише заяву на ім'я прокурора області: "Предъявляя высокие требования к званию коммуниста, я только в последние месяцы почувствовал в себе силы и достоинство, необходимые для этого. В настоящее время я собираю рекомендации для поступления в ряды КПСС". З публікації тт. Данилевської і Орел /цитую Очаківського/: "А найголовніше я маю те, про що ви можете тільки мріяти: я все своє життя не робив того, чого не хотів. За великим рахунком, їм сказати те, що думав". А до того, як "почувствовать в себе силы и достоинство, Очаківський обливав грязью КППС і всіх комуністів. Коли ж він говорив те, що дійсно думав?

Повинен зауважити, що жодна судово-психіатрична експертиза не спростувала діагноз експертної комісії Одеської обласної психіатричної лікарні. Посилання у статті "Ведмежоярський Валенса" на заключення експертизи інституту ім. Сербського від 22 червня 1988 року, м'яко кажучи "ліпа".

Дуже здивований тим, що "сьогодні основне завдання для Вілена Яковича — добитися реабілітації свого земляка з села Протопопівки Олександрійського району, колишнього вчителя історії О.Т.Гавриленка". А вже це давно зробила Верховна Рада України. Гавриленко засуджений Кримським обласним судом по ст. 187-1 Кримінального кодексу України. Крим, наскільки і мені, і Вілену Яковичу відомо, входить у склад України. По закону України від 17 квітня 1991 року "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" особи, які

засуджені по цій статті, підлягають реабілітації. А вже цей Закон Вілен Якович знає дуже добре! Так навіщо ж своїми листами турбувати шановних депутатів, які самі, до речі, приймали цей Закон.

Мені здається, "діяльність" "Ведмежоярського Валенса" з реабілітації Гавриленка спрямована на інше. Не помилюсь, якщо скажу, що він ще раз хоче голосно прокричати про несправедливість, необ'єктивність, кровожерливість і т.д. працівників правоохоронних органів, які, як правило, чесно виконують свої обов'язки.

14 квітня 1989 року Президія Верховної Ради України виключила статтю 187-1 з Кримінального кодексу, а 11 березня 1990 року прокуратура республіки опротестувала судові рішення по справі Очаківського.

До речі, і після реабілітації Очаківський В.Я. притягувався до судової відповідальності.

В.КОМЕНДЯК,
старший помічник прокурора області з справ в
органах СМБ, старший радник юстиції.

КАТИ І ГЕРОЇ

"ЗА ТАКІ ВІРШІ — В ПСИХУШКУ!"

До яких пір ви будете надавати сторінки з кліше для описування життєвого шляху Очаківського? Він давно не працює на шахті Ведмежоярській (до речі, вона давно ім. Ленінського комсомолу). Ніколи не був прохідником. У нього була робота, яка дозволяла йому (багато вільного часу) влаштуватися на шахті блокування кабінетів керівництва, постійно проводити в місті мітинги, плямувати ганьбою керівників партії і Ради. А за такі вірші хіба не в психушці йому бути? /"...но их затмил герой из 18-й, хотя он как стратег, не больше, чем дебел с тупой физиономией бровастой"/. Шизопараноїк — точний діагноз. А зараз розрахувався і, бачте, добився, щоб йому виплатили 16 тис. крб. А далі він уже за друга добивається, оббиває пороги. Йому хватить "роботи" "на всю оставшуюся жизнь". Боляче, що молодіжна газета присвячує сторінки цьому шизики. Кого це він там підкупив? Багато років із задоволенням читаю "Молодий комунар", люблю матеріали М.Шевчука.

З неповагою

Г.Д.
М.Олександрія.

Страшне наше суспільство. Десять років деформувалась людська совість, мораль, ламався хребет честі, падало підкошеним достоинство, щедро удобрюючи грунт, на якому пишно квітлі страх, підлабузництво, хабарництво. Сьогодні все це, начеб-то вдалося зупинити. Прагнемо мати правову державу, високу мораль, громадянську і національну свідомість. Але нема-нема, та й відгукнеться тяжким боєм чийсь спогад, випадково побачене на вулиці обличчя колишнього співкамерника чи слідчого. Ми, мабуть, єдина країна в світі, де людину позбавляли волі, прав не за злочин, а за світогляд, думки, вірші, організацію партії, врешті, за розум і талант, які заважають високопоставленому протеже зайняти бажану посаду.

Могли посадити й за елементарну чесність і порядність, за те, що не перестав підтримувати друга, який потрапив у "зачароване" коло інтересів КДБ. Шановний старший помічник прокурора області з справ в органах СМБ В.Комендяк іронічно зауважив, що державний устрій своєї республіки повинен знати кожний громадянин. Про яке СМБ можна говорити в час, коли арештували Очаківського? А от про КДБ отді добре знав, дійсно, кожен громадянин, і не просто знав. Цим магічним словом можна було залякати солідного, освіченого, високоєрудованого громадянина так само, як маленьку дитину Бабою Ягою чи Вовком.

Та що там якась Баба Яга! КДБ могло людину зламати, відібрати найсвятіше, врешті, перетворити її і навіть пам'ять про неї в поліп. Василь Стус, багаторічний політв'язень, великий український поет писав: "Звинувачую КДБ як організацію відверто шовіністичну й антиукраїнську тому, що вона зробила мій народ і без'язиким, і безголосим". Його, до речі, теж засудили за вірші.

Я, звичайно, не порівнюю поетичну обдарованість В.Стуса і В.Очаківського. Мова про те, що і у тому, і в іншому випадку основа звинувачення — вірші, літературні твори. Ніде в світі, окрім хіба що країн з фашистським режимом, вірші не можуть бути документами, що засвідчують вину. І старший радник юстиції В.Комендяк навряд чи не розумів цього тоді, коли підписував протокол обшуків у квартирі В.Очаківського. "Дуже мала була б нам ціна, якби ми формально не дотримувались діючого законодавства", — пише Володимир Федорович. Звичайно, системі потрібні були покірні слуги, які б виконували абсурдні закони й нічого не питали, ні в чому не сумнівались. Тож якби Ви "формально не дотримувались діючого

законодавства" і послухались свого розуму, то... опинилися б на місці Очаківського.

Ви добре знаєте, що довго балансувати на лезі було б неможливо. Вибір був один — або — або. Звичайно, вимагати від будь-якої людини такого вибору не можна. Від Вас, врешті, його, ніхто й не вимагає. Кожен робить його сам. А раз обрали цю кар'єру, то чому ж сьогодні ображатися? Вас можна зрозуміти — хотілося, щоб не було за плечима тих неприємних випадків. Але ж... Машину часу ще не винайшли.

Можливо, те саме почуття має і Вілен Якович, прочитавши процитовані Вами документи. І все ж якби він написав все, що потрібно б уло КДБ, мабуть, не довелось би кидати свої роки та здоров'я у пащу жадливої спецслужби. А КДБ у ті, та й раніші роки дуже любив "вибивати" покажні листи.

Згадаймо поета Миколу Холодного, письменника Гелія Снегірьова, поета Максима Рильського. Гелій Снегірьов написав покажний листа будучи тяжко хворим, після чого його відправили з тюрми до лікарні, де він незабаром і помер. Максим Рильський, якби не написав того листа, розділив би долю Є.Плужника, В.Поліщука і багатьох-багатьох інших, замордованих у сталінських таборах. А дома ж його чекала молода дружина із милим чотиримісячним сином... Працівники КДБ-НКВС знали коли перед людиною поставити вибір...

А згадаймо статтю колишнього політв'язня О.Шевченка в "Московских новостях". Коли йому запропонували покаятись, напередодні до табору привезли двох дочок, яких він не бачив кілька років. "Хочеш жити з сім'єю — покайся". Олесь Шевченко не зламався. Я не знаю за яких умов писав згадані Вами заяви Очаківський, хоча й не думаю, що для цього потрібні були такі витончені засоби. Очаківський, воюючи проти КППС 10 років тому, як показала історична дійсність, був таки більш правий, ніж ті, хто її захищав.

На основі чого ВІ, Володимире Федоровичу, стверджуєте, що висновки експертизи інституту ім. Сербського від 22 червня 1988 року, "ліпа"? А вже з цього приводу існує відповідний документ.

Щодо реабілітації О.Т.Гавриленка: справа в тому, що матеріал був підготовлений до друку до того, як Верховна Рада України прийняла закон "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні". Але не був опублікований — спрацювало телефонне право. А зараз, коли часи змінились і "Ведмежоярський Валенса" побачив

світ", ми не проконтролювали адекватності згадуваної ситуації в контексті названого Вами закону. Але ж і сам факт його появи, безперечно, завдячує зусиллям десятків і десятків таких, як В.Я.Очаківський.

Щодо того, "...що він ще раз хоче голосно прокричати про несправедливість, необ'єктивність, кровожерливість і т.д. працівників правоохоронних органів, які, як правило, чесно виконують свої обов'язки", то навіть якщо й це так, згодьтесь, що Вілен Якович має для цього підстави. Він не придумав цю несправедливість, необ'єктивність і т.д. Фактів більш ніж достатньо, і знову ж тут ця демагогічна фраза про чесне виконання своїх обов'язків... Прокуратура, КДБ, як відомо, були донедавна основними репресивними радянської тоталітарної системи. Що ж, чесно служити можна й діялово...

Ніби-між іншим Ви згадуєте про те, що "і після реабілітації Очаківський В.Я. притягнувся до судової відповідальності". Як ефектно було б додати: "за злочинство" або "за згвалтування". Останній штрих до портрета "героя"! Як чудово використовували свого часу ваші колеги такі штрихи! Підкинули наркотики правозахисникові Василю Січку і ось уже перед громадськістю, яка немає жодної інформації, не політв'язень, а наркоман! Інкримінували В'ячеславу Чорноволу згвалтування і цей факт використали недоброзичливі навіть у передвиборній кампанії навіть після повної реабілітації. Нам відомо, що В.Очаківський брав участь у судових засіданнях, як позивач. А якщо Ви маєте факти іншого плану, чому ж обмежуєтесь лише натяком?

Наскрізна думка вашого листа — не було, мовляв, ніяких "героїв" і ніяких "катів". Дозвольте не погодитись. Володимире Федоровичу! Навіть при найжорстокіших режимах у людини є вибір. І кожен робить його по-своєму. Можливо, у чистому, викристалізованому вигляді випадків того чи іншого вибору було мало, завжди додавалися якісь деталі, епізоди, ситуації. Але ж не в тому суть.

С.ОРЕД.

Р.С. Думаю, що лист Г.Д. з Олександрії коментарів не потребує.

Коли цей матеріал вже був готовий до друку, надійшов лист від лікарів Кіровоградської обласної психіатричної лікарні (24 підписи), в якому стаття "Ведмежоярський Валенса" розглядається "...як випадок проти людяності і професійної честі лікарні". Це не так. Але те, що свого часу психіатрія виконувала каральну функцію, —

3 усіх усюд

У ході опитування, проведеного в Каліфорнії, 62 проценти чоловіків старших 80 років заявили, що вони мали сексуальні контакти протягом останнього місяця. Жінки цієї вікової групи виявились менш пристрасними. Тільки 30 процентів із них стверджують те ж саме. Що це — перебільшення чи все-таки правда? Цілком імовірно, що останнє, адже якщо судити за іншим опитуванням, проведеним у Франції, 54 проценти тих, кому за 65, мають регулярні статеві контакти і кожен шостий з них хотів би зробити їх частішими.

Медики-педіатри, психологи і фізіологи — проводили тривалі дослідження на грудних немовлятах. Було встановлено, що за поведінкою малюків, їх реакцією на різноманітні кольори можна з великим ступенем достовірності передбачити їх майбутній характер. Якщо дитя по-жадливо тягнеться до червоного, яскраво-оранжевого чи яскраво-зеленого кольору, характер у нього буде легким і стане воно досить комунікабельною людиною. Немовля, котре віддає перевагу фіолетовому, темно-зеленому, коричневому кольору виросте меланхолічною, некоммунікбельною і замкнутою людиною. Стосовно синього, голубого і чорного якихось закономірностей не помічено.

Повірити у це важко, але факт є фактом: 34-річний колумбієць Хайме Гарсія Серрано, по-прізвиську "людина-комп'ютер", за швидкістю виконуваних у думці розрахунків перевершує електронний калькулятор. Уже двічі його ім'я було занесено в Книгу рекордів Гіннеса: Хайм зумів знайти корінь 13-го ступеня із числа, що складалось із 100 цифр всього за 15 сотих секунди, а потім примудрився в одну мить запам'ятати і згодом точно відновити число із 200 цифр. Зараз він готується до нового "подвигу". Хайм має намір вивчити напам'ять календар,

починаючи з 1-го року нашої ери, і згодом ще раз продемонструвати свої дивовижні здібності, ментально відповідаючи на питання про те, на який день припало певне число будь-якого року за весь згаданий період.

Учені прийшли до висновку, що старість — це хвороба. Найнаочнішим прикладом є синдром Гетчинсона-Гілфорда, який ще називають прогерією /передчасною старістю/. Сивіння, облісіння, зморшки починають з'являтися уже в перші місяці життя. Його тривалість при цій хворобі не більше 13 років, смерть настає від інфаркту.

Ген старості із старого гриба, пересаджений молодому, змушує останнього старіти і відмирати.

Лишається тільки надіятись, що знайшовши ген, який відповідає за старіння людини, вчені знайдуть і спосіб сповільнення його дії.

У Швеції тюрми диференційовані в залежності від строків ув'язнення, ступеню тяжкості злочину, стану здоров'я ув'язнених і т.д.

Естерекер — державна тюрма. Кожен день тут усім до єдиного ув'язненим роблять аналіз: чи не вживав хтось із них таємно наркотики /апаратура для цього обійшлась в 200 000 крон/. Є волейбольні майданчики, добротні оснащені зали атлетичної гімнастики, де ув'язні можуть займатись в особистий час /три години щодня/. Засуджених вчать домашній роботі, манерам, шведській мові /серед ув'язнів багато мігрантів/, навчають ремесел.

Частину з них підпускають на вихідні додому.

Директор тюрми Худдінге скаржиться, що його вважають занадто суворим тому що він наказує вночі заперти двері камер...

На сьогодні найбільше в світі дітей має Леонтіна Альбіна /народ. в 1925 р./ із Сан-Антоніо, Чилі, котра в 1981 році народила 55-у дитину.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Ті, хто регулярно читав нашу газету, мабуть уже помітили кілька випусків цієї полоси, хоч і виходить вона не так часто. У нинішній складний час, коли ціни на періодичну безжалюбно ростуть, неможливо передплатити все, що хочеться — не по кишені... А не передплатувати — значить відстати від життя, яке сьогодні так бурхливо мінється, що встигнути за ним без допомоги преси дуже важко. Хочеться знати побільше, хочеться знати все.

Тому продовжуючи нашу рубрику, ми подаватимемо під нею різні цікавинки, дотепні й неймовірні факти з життя відомих і невідомих людей, новини науки і політики. Читачи "МК", ви познайомитеся не тільки з новинами області, а й усього світу. Одним словом, кожен знайде те, що йому подобається.

НЕ ТАКІ ВЖЕ БАРАНИ Й БАРАНИ...

З давніх часів вівчарі цінували овечє м'ясо і молоко за високої лікувальної властивості. Адже вівці — єдині тварини, які ніколи не страждають від таких захворювань, як туберкульоз чи рак. У СРСР, наприклад, обстежили 400 тис. голів овець і в жодній не виявили раку. Подібний результат дав огляд декількох тисяч тварин в Австралії. Вчені ФРН знайшли в клітинах м'яса ягняти речовини, які запобігають захворюванню на рак, а тому рекомендують збільшити вживання баранини як природного захисника від цієї хвороби.

Порівняно з молоком інших тварин овечє містить більше сироваткової кислоти, що разом з магнієм підтримує регенерацію клітин і сприятливо діє на хвору печінку, виводить "шлаки" з судин, чим підвищує їх міцність і застерігає від інфаркту. В 1 л овечого мо-

лока виявлено 450 мг сироваткової кислоти, тоді як у коров'ячому — 100, козиному — 60, а материнському лише 7 мг.

У зв'язку з цим овечє молоко і його продукти вважають універсальними ліками від старіння. Денну потребу людини в сироватковій кислоті задовольняє 100 г овечого сиру. Сприятливу дію продуктів вівчарства на людський організм засвідчує те, що чабани Кавказу та Балканських країн, які харчуються переважно овечим м'ясом і молоком, живуть довго.

Популярність овечого м'яса в світі постійно зростає і зараз виробництво на душу населення, наприклад, у Новій Зеландії становить 30,5 кг, Австралії — 20, Греції — 14 кг. Щодо нашої країни, статистики мовчать.

БЕЗ ШТАНІВ, ЗАТЕ ІЗ ГІДНІСТЮ

Індієць-яноама, що живуть на стику кордонів Бразилії і Венесуели, штанів не носять. Спідниць теж. І взагалі не носять ніяких предметів європейського одягу. У них свої правила пристойності. Але вони знають, що в інших людей інші правила, яких треба дотримуватись. А тому на місіонерській станції Каса-де-Місекордіа, куди стали час від часу попадати туристи, котрі не дуже турбувались про свої гуалети в цій глушині, за вимогою старійшин яноама з'являлось оголошення: "Доступ на територію непристойно одягненим — заборонений". А далі пояснюється: шорти, у чоловіків повинні бути не більше ніж на 10 сантиметрів вище колін, а спідниці у дам на два пальці нижче.

Дуже вірне рішення: нема чого лісовий народ розбещувати.

КУРКА В ОКУЛЯРАХ СМАЧНІША

Всі, хто потрапляє на пташник фермера Джона Пірса з американського штату Арканзас і бачить там курей в окулярах, у першу мить, певно, думас, що в господаря не всі дома. Звичайно кожен тримає цю думку при собі. А даремно. Якби вони запитали фермера, у чому справа, він би їм пояснив, що цікавиться курми не тільки з точки зору м'яса і яєць, а і як зоопсихолог-любитель. І саме тому досліджує причини агресивності довіреного йому пташиного царства. Півні і навіть кури щодня бились не на життя, а на смерть /що, до речі, завдавало чимало фінансових збитків/ через найменшу дрібницю. Пірс прийшов до висновку, що винна в усьому горезвісна куряча короткозорість. Він замовив несучкам по парі контактних лінз, ті стали набагато краще бачити і покінчили з різноманітними нервуваннями, що дало їм змогу перетворитись у виключно мирнолюбних і досить вгодованих птахів.

У КАМЕРІ ВСЕ ЖИТТЯ

Рівно через п'ять секунд після появи на світ крихтний Давид був поміщений у стерильну поліетиленову камеру. Це під час вагітності його матері лікарі встановили: в організмі зародку відсутні захисні сили.

"Ваша дитина ніколи не буде гратись на галявині, ви ніколи не зможете пригубити чи погладити її", — говорили медики майбутнім батькам. І наполегливо радили перервати вагітність. Але подружжя сподівалось, що дитина зможе жити.

Про цього американського хлопчика декілька років тому писали багато газет. І ось трагічний фінал — Давид помер...

А спочатку він почував себе не погано. Хлопчик ріс — збільшувались і розміри стерильної камери. Вона була схожа на акваріум. Батьки і дитина бачили одне одного через прозору оболонку. Стерильна пустушка, стерильна їжа, стерильні іграшки... Два гумових "каналі" для материнських рук — так мати годувала його, тримаючись за гумову "руку", син навчився ходити. Цією рукою мама голубила його...

У шість років Давид "пішов у школу". Із його камери в клас проклали телевізійний кабель — завдяки телеекрану хлопчик міг бути присутнім на уроках.

Лікарі знали, що так довго тривати не може. Була остання надія — пересадка хлопчикові кісткового мозку його сестри. На жаль, організм його відторгнув. Піднялась температура. Медицина виявилась безсилою...

Розуміючи, що уже ніщо не може врятувати хлопчика, медики дозволили йому покинути камеру. Перше, що зробив Давид — доторкнувся до материних рук. Він гладив ці руки, гладив без гумових рукавичок. Потім доторкнувся до свого батька. "А кока-колу мені дадуть?" — спитав у нього. Вперше в житті він пив із пляшки без трубочки.

Дванадцять днів Давид жив як звичайна дитина. Потім почав втрачати сили. Одного разу він не прокинувся. Йому виповнилось дванадцять років...

НАРОДЖЕННЯ ПІСЛЯ... СМЕРТІ

Французький журнал "Евенман дю жеді" розповів своїм читачам про подію, яку з усією впевненістю можна назвати дивом: світловолосяй, голубоокий малюк на ім'я Конлі народився через чотири місяці після смерті своєї матері. Молода жінка в результаті автомобільної катастрофи одержала смертельну травму голови, і, незважаючи на зусилля лікарів, мозок її перестав функціонувати.

Чоловік загиблого, робітник-будівельник Кальвін, був у відчай. Він втратив відразу двох: адже дружина була на 15-ому тижні вагітності.

Онак лікарі пообіцяли врятувати дитину. Так почався безпрецедентний експеримент, коли день за днем довгі

чотири місяці у тілі матері за допомогою складного медичного устаткування підтримувались всі природні процеси життєдіяльності. Дихання підтримувалось за допомогою спеціального апарату. Регулювалась температура тіла. Розріджувалась кров. Було налагоджено харчування організму.

20 медсестер і 20 спеціалістів здійснювали постійний цілодобовий нагляд за розвитком плоду. І ось на 32-ому тижні вагітності почалися передпологові перейми. Операцію провели кесаревим розтином. Незважаючи на те, що немовля з'явилося на вісім тижнів раніше від строку, лікарі вважають його стан цілком задовільним. Хлопчик важив майже півтора кілограма і вітав свою появу на світ гучним здоровим криком.

РОЗЛУЧЕННЯ — ТІЛЬКИ РАЗОМ З ГОЛОВОЮ

Обручка не тільки прикраса. Це і знак того, що її володар уже "занятий". Перстень, правда, можна зняти і піти в загул, що звичайно, недостойно, але буває.

У племені арамеа в Новій Гвінеї обручок поки не носять /весільних, мається на увазі, тому що носять інші, і не тільки на пальцях/. Зате нареченому на весіллі урочисто одягають на голову конічний капелюх з отвором угорі, а волосся пропускають через нього. Місяців через три густі жорсткі папуаські кучері навечно з'єднують капелюх з головою: зняти його абсолютно неможливо.

Кажуть, арамеа — зразкові чоловіки і батьки а про розлучення тут ніхто й не чує...

УСІХ, ХТО ХОЧЕ ДАТИ ПОДІБНІ ОБ'ЯВИ, ПРОСИМО ПЕРЕКАЗАТИ В БУДЬ-ЯКОМУ ПОШТОВОМУ ВІДДІЛЕННІ НА РОЗРАХУНКОВИЙ РАХУНОК РЕДАКЦІЇ № 002700202 У ДИРЕКЦІЇ УКРСОЦБАНКУ м. КІРОВОГРАДА, МФО 323293

13КРБ.65КОП.,

вкласти в конверт квитанцію про відправлення грошей, розбірливо написати текст Вашого оголошення і надіслати до редакції. Коротко повідомте про себе все, що вважаєте за потрібне, і так са-

мо стисло опишіть вимоги до майбутнього знайомого. Вкажіть свою зворотну адресу з індексом, повністю ім'я та по-батькові, і ми безплатно перешлемо нерозкритими всі листи, які надійдуть на Ваше ім'я. За Вашим бажанням Ваше ім'я в газеті можемо не вказувати.

Якщо Вас цікавить опубліковане в газеті оголошення про знайомство, напишіть абонентові листа за адресою: 316050, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36, редакція газети "Молодий комунар", Клуб знайомств, абоненту № ...

КЛУБ ЗНАЙОМСТВ

Як тяжко писати про себе! Та самотність змушує. Сорок один рік прожила. І щастя було, і радість, і сім'я з турботами і радощами. Все було... Залишилася вдовою. Маю доньку і сина, та вони вже майже дорослі, син ще живе зі мною, після армії. За характером я добра, спокійна, трохи сором'язлива, житлом та матеріально забезпечена. Буду рада, якщо відгукнеться добрий, надійний, спокійний за характером чоловік зростом не нижче 165 см, віком від 38 до 48 років. Любителів випити прошу не писати.

Ольга.

Аб. 093.

Буду радий знайомству з дівчиною приємної зовнішності, високого зросту, з серйозними намірами, не старшою 34 років, бажано народженою в рік Дракона. Вола, Півня під сузір'ям Діви, Риби, Тельця, Скорпіона. Про себе: житель міста Кілія Одеської області, 27 років, зріст 196, вага 100 кг, нормального тілоскладу і зовнішності, житлом забезпечений, тимчасово знаходжусь у місцях позбавлення волі в Кіровограді. В листа бажано вкласти фото, повернення якого гарантую.

Володимир.

Аб. 094.

Юнак 20 років, зріст 162 см, українець, за гороскопом Риба, не палить, без шкідливих звичок, бажає познакомиться із доброю, вірною дівчиною 17-19 років, не вище 161 см, не схильною до повноти. Зовнішність значення не має, але щоб вона була з серйозними поглядами на подружнє життя, згодна на переїзд. Якщо є немовля, то буду хорошим батьком. Житлом та матеріально забезпечений. В першу чергу відповім на лист із фотокарткою.

Олександр.

Аб. 095.

Мені 33 роки, зріст 168 см, середньої повноти, волосся русе, звичайної зовнішності, матеріально і житлом забезпечена, виховую доньку 6 років, інвалід 3 групи. Хочу познакомиться з чоловіком 32-35 років без шкідливих звичок, котрий любить дітей, має серйозні погляди на життя. Прохання вислати фото, яке обіцяю повернути.

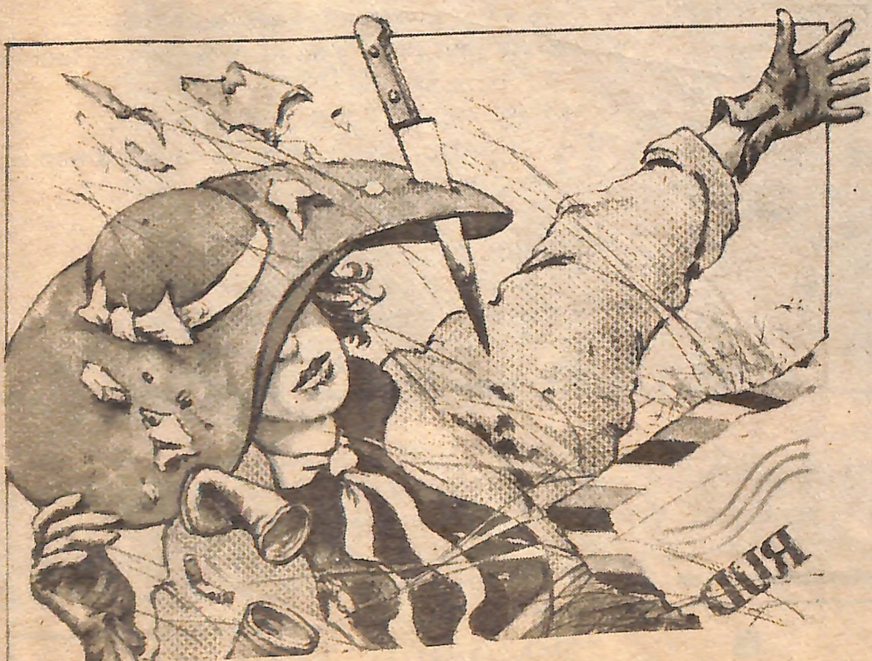
Аб. 099.

Л.

Мені 17 років, зріст 158 см, струнка. Якщо це важливо, народилася в рік Тигра під сузір'ям Лева. Навчаюся в с/г технікумі. Живу в селі разом із батьками. Хотіла б познакомиться із юнаком не старшим 22-27 р., не вищим 165-170 см із середньою спеціальною освітою. Бажано, щоб лист був із фотографією, яку при потребі гарантую повернути.

Аб. 098.

Лілія.

Познайомлюся з чоловіком чи юнаком до 33 років, котрий має серйозні наміри створити сім'ю, без шкідливих звичок. Ціную доброту і працелюбність. Мені 28 років, освіта вища, зріст 170 см, була заміжною, є дочка 6 років. Матеріально і житлом забезпечена. Зовнішність нормальна.

Н.

Аб. 097.

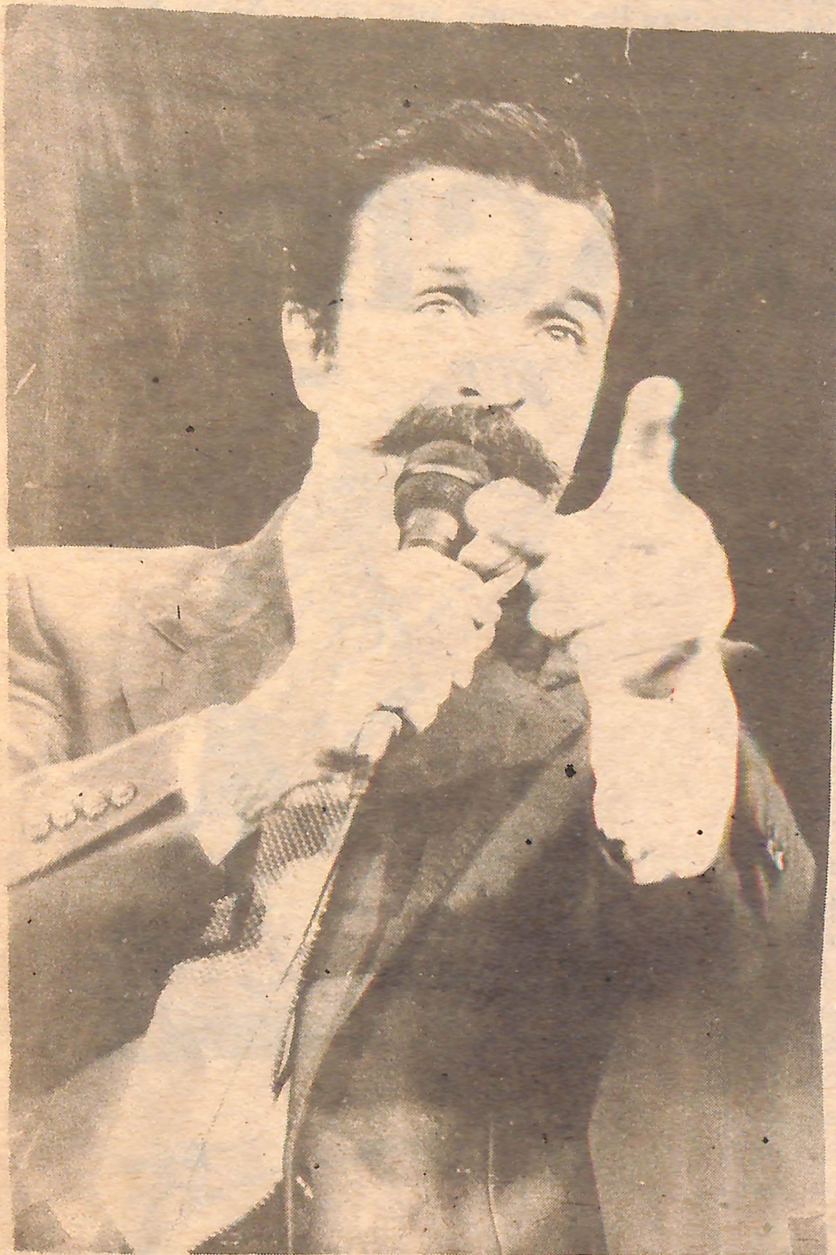
Жителька сільської місцевості, житлом забезпечена, за гороскопом Тілець, 27 років, дочці 3 роки. Хочу познакомиться з чоловіком, який замінив би дочці батька, а мені був вірним другом. Відповім на лист із фотокарткою.

Аб. 096.

РОК — АЛЬБОМ

СТРАННЫЕ ПТИЦЫ

Слова и музыка
Романа РЯБЦЕВА

Недопетый мотив я услышу во сне.
До утра не сомкну я глаз.
До конца не простив все прошедшее
мне,
Ты не спишь, как и я сейчас.
В полуночном метро, в хороводе ог-
ней
Мне опять снится твоя тень.
Сумасшедшая ночь, проведенная с
ней.
И опять наступает день.
А когда мы увидимся вновь,
Тихо ветер ночной будет петь о сво-
ем,
И на миг забыв, что такое любовь,
Мы с тобою начнем

ПРИПЕВ: Танцы вдвоем —
Странные танцы.
День переждем,
И будем прощаться.
А ночью начнем
Странные танцы

Танцуй под дождем
В переходах подземных станций...
Ты забудешь вопрос.
Но я помню ответ:
"Друг без друга мы не умрем..."
Светом утренних звезд
Наш последний рассвет
Позовет нас, и мы начнем

ПРИПЕВ. (2 раза)

Віллі ТОКАРЄВ: Анатолій ІЛЬІН /група "Бархатний сезон"/;
Алла ПУГАЧОВА: група "Репортаж"; Настя ПОЛЄВА:

Фото А.ТКАЧЕНКА,
В.ШКІДНИ.

Из репертуара трио "Секрет"

ШАГ ЗА ШАГОМ

Шаг за шагом, за маршем марш,
Вверх по лестнице, ведущей к низу.
Раз за разом нас брали на бордаж.
Нам теперь никогда не увидеть карниза!
Этот Главный, который схватился за руль.
Спел нам сладкую песню о полных тарел-
ках.

А когда экипаж утомленно уснул,
Он вкрутил наши ноги в причальную стенку.
Поутру он скомандовал: "Полный вперед!"
Мы схватились за весла, и что же?
Оказалось, что Главный нам попросту врет.
Но теперь это стоит дороже!
Мы давно разучились срывать на крик,
Наши глотки способны лишь к вою.
И уж если наш Главный чего-то достиг, —
Лишь того, что мы пахнем войною,
Там, на мостике. Главный менялся шесть

раз.

Так чего же мы ждем от седьмого?
Все же знают, что думает каждый из нас —
Это как бы остаться живому!

Припев /2 раза/.

Утопив нас по самое горло в дерьмо,
Нам швырнули возможность трепаться.
Там, на мостике. Главный забыл об одном

Об умении нефти взрываться.
Здесь, в моторном отсеке, почти что пожар.
Мы сегодня стреляем друг в друга,
Но из нас в этот раз им не выпустить пар.
Будь готов. Капитан, мы выходим из круга!

Д В І В Д О В И

Сільські хати, переліски, осінній вечір. Зайшло сонце, розбризкавши своє бордове сяєво по всьому краю небу. Те сяєво непомітно зливалось з багряними вершечками лісу, і таке видовище на тлі сивіючого неба й притишеного в чеканні сутінок села було надзвичайно гарним. Дивилися на цю застиглу, як на картині, красу, дихали чистим повітрям, і здається, що го не мить, а ціла вічність. Вічність прекрасного. Але поволі починали помічати, що небо темніє, ліс стає здоровенною чорною тіною, і землю освічують тільки маленькі мерехтливі зорі. Але й у цьому є своя краса. Справді, хіба може хтось заперечити красу зоряного неба, красу осінньої ночі з її різкою прохолодою та запахом стиглих яблук, змішаний із запахом жолудів, дубового листа та осінньої жухлої травички?

Так думав Віктор, стоячи на хатньому порозі і повільно пускаючи в небо цигарковий дим. Докуривши, він погасив недопалок і зайшов у хату.

— Підуй, мамо, погуляю трохи.

— Іди, сину.

Віктор уже три роки як повернувся з армії. Його однопілотки потроху почали женитися, мати й йому нагадувала, що пора б невісточку в хату, хіба при цьому усміхалася і скрушно хитала головою, мовляв, які тепер ті невісточки: ся-де, намалюється, а ти, стара, вари й годі. Віктор на ті материні балачки про весілля тільки віджартовувався. В нього була дівчина і він тепер вирішив цієї осені одружитись на ній, але було обмаль грошей. Віктор хотів підробити трохи на весілля, але матері не казав нічого.

Вона й цього разу прозоро натякнула йому про весілля, Віктор посміхнувся й сказав:

— Куди його спішити, мамо. Моє ще все попереду.

— Та воно то так, сину, тільки не зоглядишся, як і літа спливають. Тебе й так уже старим парубком дражнять.

— Який же я старий, мамо, — дзвінко розсміявся син. — Так, гляди, ти мене й у діди запишеш.

Він міцно пригорнув матір до свого плеча.

Вона жорно подивилася на сина. Здоровий та сильний, як дуб, виріс, і весь у батька. Такі ж карі, глибокі очі, високий лоб, той же чорний кучерявий чуб, те ж густе надбрів'я. Не дожив батько на такого красеня глянути. Загинув у автокатастрофі. Тоді вона Віктора ще під серцем носила.

... Син поволі збирався. Напрасував сорочку і штани, одягся, взяв пачку цигарок і вийшов.

Надворі вже геть темно. Лише в деяких хатах світиться.

Віктор зайшов у берег. Звідти вінуло морозяною свіжістю, запахом вербової кори і листя. Далеко у вербах стояла хата бідняків Вакулених. Стара хата, ще під соломом. Минулого літа її заново перекрили, і тепер поміж старої соломи виднілись свіжі кулики. Біля хати стояв давній, ще з дерев'яним зрубом, колодязь. Чимало добрих людей напоїв він чистою береговою водою.

Віктор гляннув на бабине дворище. Звичайно, в такий час вона вже спить. Телевізора в старій нема і читати вона не вміє. Та й підслухувати вже, роки як не вміє.

Але зараз у хаті ясно горіло світло, у вікні метушилися незграбні тіні, було чути гомін. "Що б то воно було?" — насторожився Віктор. Він обережно прокрився крізь верби до дворища. Звідти почулося:

— Сьогодні заговорить...

і потім:

— Ану глянь за образами.

З цих фраз Віктор відразу відчув, що коїться щось погане. Він підійшов з-за причілка до хати, сховався за товсто-

лезною грушею і став прислухатися.

— Де гроші? — почувся призабутий, але знайомий голос. Віктор силкувався пригадати, кому він належить.

— Ой, синочки, людоньки, нема ж нічого. Хіба ж ви не бачите, в якій халупі я живу? Я ледь з торбами по снігу не йду. Скіжки ж гої пенсії?

— Ну-ну, це вже не бреші! Хіба ж про смерть не придбала, га? — почувся той самий голос. — Ану, Тосик, покажи, як басмачі баранів жарять...

На подвір'я долиняло шипіння паяльної лампи. Невдовзі почувся крик. Віктор увірвався у хату.

Баба була обмугозована поплід руками і піднішена на причепленому до сволака гачку, на якому колись висіла дитяча колиска. Якийсь рижий бандит паяльною лампою пік їй ноги, при цьому самовдоволено, садистськи посміхаючись. Віктор виразно відчув своєрідний запах, який огортав тепер всю хату. Кров бухнула йому в голову. А бандит так захопився "роботою", що й не помітив його. Скориставшись цим, він вирвав лампу і швиргнув її у вікно. Далі схопився за мотузку і рвонув його з такою силою, що гачок вилетів з сволака, а баба осіла долі, корчачись від болю. Все це відбулося майже блискавично.

Три пари здивованих очей впилися у Віктора. В тих поглядах бушували вогонь. Тільки тепер Віктор упізнав серед прибульців Петра Коновала, свого односельчанина, який нещодавно відбив черговий строк. Коновал опам'ятався першим. Двоє інших — товстопийкий рудий, який нагадував Віктору намальованого фашиста з шкільного підручника ілюстрація до оповідання

О.Довженка "Мати" / і худий смаглявець із золотим зубом — теж нашорошилися.

— То що, здоров, землячок, — обізвався Петро. — От і зустрілися неждано-негадано. Тільки по чарці пити не будемо, бо тут і так жарко. А про те, що ти мене бачив, краще забудь, якщо не хочеш полетіти на небо архангелом. Поняв? — тут Петро клацнув фінкою і холодне лезо зблиснуло коло Вікторового обличчя. Віктор спритно виставив для захисту ліву руку, а правою здушив ту, в якій була фінка. Петро скорчився від болю. Далі послідував різкий удар в пах. Коновал впав, хапаючи ротом повітря. Все це відбулося так швидко, що два інші бандити, хоч і напружено чекали якихось дій з боку Віктора, не встигли й оком змигнути. Але тут вони очутились, обом кинулись на нього. Згодом Коновал піднявся.

... Коли розгорілася бійка, баба Вакулениха, ніким не помічена, виповзла з хати і направила до сусіда Миколи, що жив через берег. Почувалася вона погано, але думала не про себе. "Тільки б встигнути гукнути людей на поміч". Аж ось і Миколина хата... Поріг... Баба постукала, вірніше пошкрябала пучкою дверей. За хвилину вони відчинилися і з хати вийшла Миколина дружина. Побачивши біля порога босую бабу, та ще й навколішки, жінка злякалася, але запитала, що сталося.

— Гукни Колю, дочко, митарі, ох... Там у моїй хаті, вбивають...

Микола, почувши це мало-розуміле лепетання і побачивши лице дружини, вискочив надвір. Подивившись на Вакулених, він гукнув жінці, щоб забрала бабу в хату, а сам взяв у гаражі сокиру і побіг скликати сусідів. Через кілька хвилин п'ятеро чоловіків мовчки бігли до бабине дворища.

В хаті, як і раніше, горіло світло. Бандити, розправившись з Віктором, кинулись шукати стару Вакулениху. Шукали в повітрі, заглянули в погріб. Петро поліз на покуття. Там, у молитовнику, лежало трохи грошей. В цей час рудий озвався:

— Треба рвати звідси, фраєра.

Саме цієї миті у відчинені двері вбігли захекані від швидкого бігу чоловіки на чолі з Миколою. Зав'язалася бійка, але тривала недовго, бандитів швидко пов'язали. Аж тепер Микола побачив Віктора, який лежав на долівці, розкинувши руки і густо підпливши кров'ю. Лють і жаль вдарилася Миколі в голову. Він хотів зараз же порубати зв'язаних бандитів, але стримав себе. Руки його трусились, лице зблідло. Інші чоловіки теж дихали вогнем. Бан-

дити бачачи, що в повітрі пахне смаленим, принишкли. Раптом заспівав пісень. Та так голосно і завзято, що чоловіки стрепнулися і їм стало якось не по собі.

Надворі сіріло.

— Ну що ж, Серього, — першим заговорив Микола, звертаючись до свого кума і найближчого сусіда. — Іди в сілград та викликай міліцію.

... Вікторова мати цілу ніч не могла заснути. Якесь неясне тривога в'їлася в її серце, як тільки Віктор зачинив за собою двері.

Повернуло за третю годину ночі. Тривога посилювалася.

Марія не чула свого тіла. Воно зробилося якимось вагітним. Жінка закуталася ковдрою, засвітила світло. Очіма впилися в ікону, ніби просячи в неї допомоги. З ікони пречистими безгрішними очима спокійно дивилася Матір Божя. На руках у неї було дитя. В нього теж пречисті очі і кучеряве м'яке волоссячко.

В Марініну голову лізли страшні думки. І вона, щоб відмахнутись від них, почала вимолювати в Бога і Матері Божої, аби нічого злого не сталося з її сином. Матір Божя так само незворушно дивилася пречистими очима на матір земну, теж Марію. Але спокій, який лився з тих очей, чомусь не переходив у Марініну душу.

Заспівали пісні. Той півнячий перегук злякав Марію. І вона, цокаючи зубами від холоду, вдяглася і стала на чагах біля вікна.

Страшну звістку їй принесла Миколина дружина. Рвучко відкривши двері, вона прожогом вбігла в хату, впала зляканою Марією на груди, голосячи, повідала, що трапилось. Марія, як стояла з дійницею в руках, так і похилилась долі.

... Зранку, як на гріх, захмірило, а потім став накрапати дощик. Але люди йшли і йшли. Під обід прибули музиканти. Вони пробували ноти, впилися програвали похоронні марші. З хати почали виносити труну. Заплакали труби. Заплакали жінки, виряджаючи молодого хазяїна з його хати. Здавалося, що й небо плакало сірим осіннім дощем.

Труну поставили на машину, допомогли їй матері вийти до сина.

Надсадно тужила музика. Похмуро йшла за машиною громада. І навіть чоловіки, одвертаючись, витирали сльози.

Мати сиділа біля труни. Сухі очі вже не могли плакати, вони тільки ніжно голубили Вікторове обличчя. А воно було таким свіжим і молодим, і безтурботним, як у дитини. Зморшка між бровами розгладилася і зробила Віктора геть юним.

Марія згадала похорони чоловіка. Віктор так дивно був схожий на батька, на Василя,

ОПОВІДАННЯ

що вона ніби повернулася на той давній похорон.

Тоді була весна і абрикосовий цвіт падав на Василеве обличчя, таке ж юне і безтурботне, як тепер у сина. Падав той цвіт і на неї, молоду, сповиваючи білим туманом її чорні коси. Марія тоді затулила собою — і від того цвіту, і від усього світу — обличчя коханого, ніби хотіла наввіки прикипіти до нього, ніколи й нікуди не відпустити від себе. І ось тепер син йде від неї — батьковою дорогою іде.

А труби тужили й тужили, розриваючи на шматочки людські серця.

Під'їжджали до кладовища. Дош не переставав.

І ось змовкла музика. Раптом стало тихо-тихо. Наступали хвилини останнього прощання. І тут, серед німотної тиші, люди побачили дівчину, яка бігла, ні, не бігла, а летіла, розляпуючи грязюку, летіла до труни.

"Що це за дівчина? — запитували себе чоловіки й жінки. — Вона не з нашого села".

Дівчина наближалася. Очі наповнені невістимим горем і пекучим болем. Вона підбігла до труни, впала на неї і заголосила, обхопивши чорняву голову хлопця.

Люди здивовано дивилися на цю сцену. Чути було приглушений гомін.

— Чия це дівчина?..

— Відкіль я знаю...

— Мабуть, Вітькова наречена.

— Вона з Петропавлівки.

— Михайла Бондаря знаєте? Дочка його.

— Вони любилися, мені Олег розказував, що Віктор цієї осені мав її сватати.

— А може, яка припадошна? — бовкнув хтось.

— Сам ти припадошний, — зашикали на нього.

Марія чула це перешіптування. Вона мовчки підійшла до дівчини і пригорнула її до себе. Та знову заголосила:

— Боженько, людоньки, як же мені бути. В мене ж дитина буде від нього...

Марія шорсткою рукою гладила її по голові.

... Замовкла музика. Сумні люди кинули по грудочці землі на домовину і копачі почали її загортати.

Невдовзі дощ перестав. Надворі посвітлішало і почистішало. Тільки свіжа могила чорніла, нагадуючи людям, що не все в цьому світі гарне і світле.

В.НІКІТЕНКО,
с.мт. Устийківка.

МИ —

біля

“ЯТРАНІ”

Адміністрація Кіровоградського тролейбусного управління проводить набір на курси підготовки водіїв тролейбусів 3-го класу на учбово-курсовому комбінаті “Облжиткомунуправління”.

Форма навчання денна. Строк навчання — 6 місяців.

Початок занять в мірі комплектування групи.

Учні забезпечуються стипендією у розмірі 280 крб.

За довідками звертатися у відділ кадрів управління.

Їхати тролейбусами №№ 3, 5, 7, 1 до зупинки “Обллікарня”. Тролейбусами №№ 2, 4, 8 до зупинки “Кінотеатр “Ятрань”.

ВИ ХОЧЕТЕ МАТИ ЖИТЛО, ВИСОКІ ЗАРОБІТКИ, МОЖЛИВІСТЬ ВІДПОЧИВАТИ НА БЕРЕЗІ ЧОРНОГО МОРЯ?

Тоді

звертайтеся до мання житла в будинках для Кіровоградського виробничого об'єднання по сівалках “Червона зірка”, якому терміново потрібні на постійну роботу:

— слюсарі-інструментальники.

— наладчики верстатів з ЧПУ, агрегатного та електрозварювального обладнання.

— електрозварювальники Ш-1У розрядів.

— токарі.

— штампувальники.

— слюсарі механоскладальних робіт Ш-1У розрядів.

— заливальники металу.
— формувальники машинної формовки.

З формувальниками укладаються договори на отримання житла в будинках для малосімейних. Заробітна плата 600-700 карбованців у місяць. Особам, які звільнилися в запас після служби в лавах Радянської Армії та пацювали до призову на заводі, виплачується одноразове винагородження на суму 200 карбованців.

Об'єднання має бази відпочинку на березі Чорного моря, дитячі дошкільні заклади. Бажаючим продовжити навчання дається направлення у технікуми та інститути.

Адреса: м. Кіровоград, вул. Медведєва, 1.

Тел.: 27-84-43, 27-00-65.
Відділ кадрів заводу.

СТРАХОВА КОМПАНІЯ “М. ГРОМОВИЙ І К” пропонує

жителям міста та області різні види страхування.
ДІТЯЧЕ СТРАХУВАННЯ — по закінченні договірних строків виплачується 100 процентів суми страхування та премії від 5 до 100 відсотків суми в залежності від терміну страхування.

КОМПЛЕКСНЕ СТРАХУВАННЯ — за принципами ощадбанку. Виплачується щорічний процент за внесок:

1-й рік — 8%.

2-й рік — 10%.

3-й рік — 11%.

4-й рік — 13%.

5-й та наступні роки — 15%.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ — у випадку смерті застрахованого його малолітнім дітям виплачується пенсія в розмірі середньомісячної заробітної плати.

СТРАХУВАННЯ МАЙНА — здійснюється за ринковими цінами. Якщо ваше майно не постраждало протягом визначеного строку, передбачається виплата преміальних.

СТРАХУВАННЯ АВТОГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ — перед третьою особою, яка постраждала через необережність застрахованого водія.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ жінок на період вагітності і пологів — гарантує отримання матеріальної допомоги жінкам та новонародженим.

СТРАХУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОГО РИЗИКУ — дає можливість впевненіше дивитися у майбутнє.

СТРАХУВАННЯ УЧАСНИКІВ ЗМАГАНЬ на час їх проведення.

СТРАХУВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ — компенсує вартість вашого вантажу, якщо він не прийде до місця призначення.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ трудових колективів.

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ НА ВИПАДОК ЗАКРИТТЯ дає можливість не боятися ринку і закриття вашої фірми. Ми вам допоможемо.

СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ — гарантується виплата компенсації після втрати роботи.

КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ “М. ГРОМОВИЙ І К”.

МИ — гарантія вашого успіху і впевненості у завтрашньому дні.

Наша адреса: м. Кіровоград, вул. Попова, 20, корп. 5.
Телефон: 59-68-38.

800 КРБ. — І БІЛЬШЕ Кіровоградському тролейбусному управлінню потрібні на постійну роботу:

водії тролейбусів — заробітна плата 600-800 крб.;

електромонтер по ремонту та обслуговуванню обладнання — заробітна плата 500-600 крб.;

слюсар по ремонту автомобілів — заробітна плата 300-500 крб.;

муляр — заробітна плата 300-600 крб.;

маляр — заробітна плата 300-500 крб.;

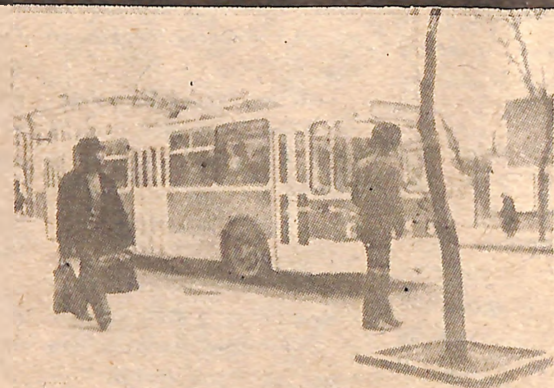
електрогазозварник — заробітна плата 300-500 крб.;

майстер служби енергосподарства — заробітна плата 585 крб.;

заступник начальника управління — заробітна плата 840 крб.;

бухгалтер — заробітна плата 380 крб.

Робітники управління мають право на безкоштовний проїзд у міське електротранспорті.

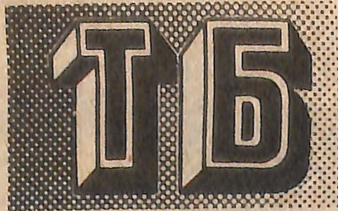

Забезпечуються дитячим садком.

За довідками звертатися у відділ кадрів управління.

Їхати тролейбусами №№ 2, 4, 8 до зупинки “Кінотеатр “Ятрань”, тролейбусами №№ 3, 5, 7, 1 до зупинки “Обласна лікарня”. Тел.: 55-30-75.

понеділок

6 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 Телефільм "Шкрібляки". 8.30 Музична казка. 9.00 Духовна музика у виконанні хору "Вірли". 9.30 Таємниця крижаної скрипки. 10.00 Мультифільм. 11.25 П. Чайковський. "Лускунчик". Вистава Державного академічного театру опери та балету України ім. Т.Г. Шевченка. 13.05 УТН. 13.20 Телевистава для дітей "Віфлеська ніч". 14.20 Хорові твори Леонтовича. 14.50 Художній фільм "Вечори на хуторі біля Диканьки". 15.55 "Альфа і омега". Науково-познавальна передача. 16.40 Христос — рождається. 17.40 "Пломін". Клуб української пісні. 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. Ансамбль "Аве Марія". 20.00 "Ой, дай боже". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 "Ой, дай боже". 21.40 "Гічка ніч". Різдвяна програма Фінляндії. 22.15 УТН. 22.30 "Різдво на Україні". (Привітання церковних ієрархів. Трансляція всенародної з Володимирського собору). 0.00 Духовна музика.

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.00 Ранок. 8.30 Прем'єра документального фільму "Я прийшов... Дайте мені волю". 9.00 Прем'єра мультфільму "Єноти". 6 серія. 9.25 "Місто майстрів". Художній фільм. 10.50 2-й Всесоюзний фестиваль телепрограм для дітей та юнацтва. 11.15 Казки і притчі народів різних країн. 11.20 А. Петров. "Третя сім'я". 11.40 "Мій Вавілон". "Нізамі". 12.00 Інформаційна програма. /3 сурдоперекладом/. 14.15 Телеміст. 15.00 Інформаційна програма. 15.20 "Це було... було...". 15.35 "Ваш спеціальний кореспондент". Художній телефільм. 17.05 До 120-річчя від дня народження О. Скрабін. Симфонія № 3 до мінор /"Божественна поема"/. 18.00 Інформаційна програма. 18.20 Фільми-призери ХІУ Всесоюзного фестивалю телефільмів. 18.30 Футбольний огляд. 19.00 "Війна і мир". Художній фільм. 1 серія. 1 частина. 20.45 Вечірня казка. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 "Війна і мир". Художній фільм. 1 серія. 2 частина. 22.15 "Нова студія". "Прес-клуб". У перерві — Інформаційна програма.

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Час ділових людей. 9.00 Італійська мова. 9.30 Фільми Р. Бикова. "Сім няньок". 10.45 "За други своя". Документальний фільм. 11.30 Телевізійна інформаційна комерційна програма. 12.00 Фільми режисера Р. Бикова. "Сім няньок". 14.00 Вісті. 16.00 Дитяча година. 17.00 Грані. Художньо-публіцистична програма. 17.50 Фільми Ю. Поднієкса. "Ми". Фільм 5. 18.45 Обличчя до Росії. 19.00 Світ поезії. Василь Стус. 19.20 Фільм-концерт "Заграва". 19.40 "Хто ми...". Громадсько-політичний відеотижневик. 1 частина. 20.55 Телевізійна пропозиція. 21.25 "Хто ми...". Частина 2. 22.25 Пісенний вернісаж-92. 22.45 Музичні зустрічі. 23.00 Вісті. 23.30 Різдво Христове. Прямая трансляція з Богоявленського Патріаршого собору.

вівторок

7 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 "Грайлик". Малютам про народні свята. 8.40 "Різдвяні пісні". Виконує хор "Дзвони". 9.10 "Сім слів Христа". І. Гайдн. Сонати для струнного квартету. 10.10 Телефільм "Птах українського вертепу". 10.30 "Різдво на Україні". (Трансляція святкової літургії з Андріївської церкви). 11.30 Для дітей. Художній фільм "Казка про зоряного хлопчика". 1 та 2 серії. 13.40 УТН. 13.55 Прийшла до хати коляда. 14.25 Художній фільм "Три горішки для Попелюшки". 15.45 "Різдво в родині Франків". 16.45 Прем'єра вистави "За часів Гайхан-бея". 18.10 Фрески. Свято-Успенська Почаївська лавра. 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. 19.30 "Дорога у вічну любов". Різдвяна програма США для України. 20.00 "Срібні дзвони коляди". 20.35 Сторінки дитячої біблії. 21.00 О. Кошиць. Літургія. 21.40 Художній фільм "Білий птах з чорною ознакою". Вступне слово. 23.35 УТН. 23.55 Українські колядки та щедрівки виконує Заслужена хорова капела України "Трембіта".

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

7.00 Прем'єра телефільму "Шлях до вічної любові". 8.30 Футбольний огляд. 9.00 Прем'єра мультфільму "Єноти". 7 серія. 9.25 "Казка про царя Салтана". Художній фільм. 10.55 "Парад грішників у Пасадені". Передача з США. 13.45 Прем'єра художнього телефільму із серії "Багато теж плачуть" (Мексика). 14.30 Ходіння на прощу Патріарха Московського і Всія Русі Олексія П у святу землю. 15.00 Інформаційна програма. 15.20 Дивертисмент другого акту балету Л. Мінкуса "Баядерка". 16.15 "Вечори на хуторі біля Диканьки". Художній телефільм. 17.45 "Ялта-91". 18.00 Інформаційна програма. 18.20 Бесіда з президентом Росії Б.М. Єльциним. 19.10 "Війна і мир". Художній фільм. 2 серія. 20.45 Вечірня казка. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 Мультфільми для дорослих. 21.55 "Різдвяні зустрічі". Вас запрошує Алла Пугачова. У перерві — 0.00 Інформаційна програма 0.35 Прем'єра телефільму "Дорога до вічної любові". /США/.

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Французька мльва. 1 рік навчання. 8.30 Французька мова. 2 рік навчання. 9.00 Концерт Асоціації лауреатів конкурсу ім. П.І. Чайковського. 10.00 "Російська таємниця". Документальний фільм. 11.00 Дитяча година. 12.00 Фільми Р. Бикова. "Пропало літо". 14.00 Вісті. 14.20 Фільми Ю. Поднієкса. "Котить Сізіф камінь". 14.45 "Зона завжди прекрасна". Історія російського костюму. 15.35 Телеканал "Фортуна". 18.45 Парламентський вісник Росії. 19.00 "3 різдво Христовим". 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 "Новорічний піріг". 20.30 Пісенний вернісаж-92. 20.55 Посторінки "Бенефісу". 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Л. Андреев. "Дні нашого життя". Вистава. 23.35 "Нісенітниця". 0.25 "Кошмар на вулиці Правди".

середа

8 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Інформаційно-музична програма. 9.00 Науково-популярний фільм "Наталія Ужвій". "Доля". 9.20 Джерела Бугу. Концертна програма. 10.10 Лялькова вистава. "Лисеня-хитрун". 10.50 Доброго вам здоров'я. 11.20 Художній фільм "Гусарська балада". 12.50 Кіноконцерт. 13.40 УТН. 16.00 УТН. 16.15 До, мі, соль... 16.45 Фільм-балет "Синій птах". 18.10 Телефільм "Володимир зорав. Ярослав засіяв...". 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. 19.30 Плеяда. Художньо-публіцистична програма. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 "У нас у колективі". (Кіровоград). 21.15 Пісенний вернісаж-92. 21.35 Фільм-вистава "Назар Стодоля". 22.45 Світ поезії. Микола Петренко. 23.05 УТН. 23.35 Нічний телезал. Вас запрошує опера.

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.00 Ранок. 8.30 Прем'єра документального телефільму "Коли відкривається небо". 9.00 Прем'єра мультфільму "Єноти". 8 серія. 9.25 "Русалочка". Художній фільм. 10.45 П Всесоюзний фестиваль телепрограм для дітей та юнацтва. 11.15 Святки в станиці Анастасіївській Краснодарського краю. 12.00 Інформаційна програма. 12.20 "Розповіді цигана". Фільм-концерт. 13.10 "Бурда моден" пропонує... 13.45 "Як добитись успіху". Передача 1. 14.00 Блокнот. 14.05 Вам це треба. 14.15 Телеміст. 15.00 Інформаційна програма. 15.20 "Сьогодні і тоді". 15.50 "Небезпечна людина". Художній телефільм. 17.00 П Всесоюзний фестиваль телепрограм для дітей та юнацтва. 17.30 Мультфільм. 17.40 "Подумаймо разом". 18.00 Інформаційна програма. 18.20 "ФФФ". /формат, фокус, фантазія/. Зустріч з фотографом. 18.40 "Немає проблем". /За законами ринку/. 19.25 "Війна і мир". Художній фільм. 3 серія. 20.45 Вечірня казка. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 Ширше коло. 23.30 Не на продаж. 0.00 Інформаційна програма. 0.20 "Вечірній альбом". Юрій Кублановський. 0.45 "Авіа-шоу". Передача 4. 1.15 Музика і мода.

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Німецька мова. 1 рік навчання. 8.30 Німецька мова. 2 рік навчання. 9.00 "Біла ворона". 10.00 "Я і кінь, я і бик, я і баба і мужик". Документальний фільм. 10.55 "І не забудь про мене". Б. Окуджава. 12.00 Фільми режисера Р. Бикова. "Айболить-66". 14.00 Вісті. 16.00 "Життя і пригоди чотирьох друзів". "Початок шляху". 16.30 Мультфільм. 16.50 Телеогляд "Далекий Схід". 17.35 Фільми Ю. Поднієкса. "Чи легко бути молодим?". 19.00 Кримінальні вісті. 19.15 Київська панорама. 19.45 Класична музика. 20.00 Вісті. 20.20 Яйце-райце. Естрадна програма. 21.20 Народний художник Є. Шишко. 22.00 Без ретуші. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Американський біг-бэнд у Санкт-Петербурзі.

четвер

9 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Інформаційно-музична програма. 9.00 Документальний фільм "Цирк тай годі". 9.20 "Спадщина". Заради нащадків. 10.10 Художній фільм "Дванадцять місяців". 12.30 Мультфільм "Незвичайні пригоди мушкетерів". 13.45 УТН. 16.00 УТН. 16.15 Для дітей. "Веселка". 16.35 Документальна кінопрограма "В об'єктиві — тварини". 17.30 Концерт молодих виконавців. 18.00 Телефільм "Постскриптум до першого декрету". 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. 19.30 Музичний телеармак. 20.30 "Ефект" — для ділових людей". (Кіровоград). 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Пісенний вернісаж-92. 21.20 "Рок-н-рол з фортуною". 21.35 Молодіжна студія "Гарт". У перерві — 22.35 УТН. 23.55 Нічний телезал. Художній фільм "День народження".

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.00 Ранок. 8.30 Прем'єра документального телефільму "Назар Наджмі". 9.00 Прем'єра мультфільму "Єноти". 9 серія. 9.25 "Фініст — ясный сокіл". Художній фільм. 10.45 П Всесоюзний фестиваль телепрограм для дітей та юнацтва. "25 та 5". 11.15 Р.Штраус. Симфонія фа мінор. 12.00 Інформаційна програма. 12.20 Історія одного бенефісу. Шоу Баррі Албіасова. "На-на". 13.40 Прем'єра науково-популярного фільму "Небо грас...". 14.00 Торговий ряд. 14.15 Телеміст. 15.00 Інформаційна програма. 15.20 "Осіннє життя". 15.35 Виступ дипломата телерадіоконкурсу "Голоси Росії" ансамблю "Веснянка". 15.45 "За сімейними обставинами". Художній телефільм. 1 серія. 16.50 "Новорічні пригоди Маші та Біті". Художній телефільм. 18.00 Інформаційна програма. 18.20... До 16 і старші. 19.00 Мультфільм. 19.10 "Війна і мир". Художній фільм. 4 серія. 20.45 Вечірня казка. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 "По той бік рами". В.Талізана. 22.35 "Криміформ" повідомляє... 22.50 Різдвяна музична програма. 0.00 Інформаційна програма. 0.20 Авторалі Париж — Тріполі — Кейптаун. 1.00 Музичний прогноз. 1.25 "Акторська байка". А. Кузнецов.

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Іспанська мова. 1 рік навчання. 8.30 Іспанська мова. 2 рік навчання. 9.00 Без ретуші. 10.00 "Аглицький гумор". 11.15 "Звукова доріжка". Музичний фестиваль у Скоттерінбурзі. 12.00 Фільми Р. Бикова. "Увага, черепаха". 14.00 Вісті. 16.00 "Життя і пригоди чотирьох друзів". "Найширші вороги". 16.35 Телефільм. 17.00 Грані. Художньо-публіцистична програма. 17.45 Концерт української діаспори на фестивалі "Червона рута-92". 18.30 Київська панорама. 19.00 Телефільми. 19.40 Увага, знімаю! 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 Новорічний піріг. 20.30 СКВ. 20.40 Прем'єра художнього телефільму "Санта-Барбара". 5 серія. 21.30 На сесії Верховної Ради РРФСР. 21.55 "П'яте колесо". Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Реклама. 23.25 "П'яте колесо". /Продовження/.

п'ятниця

10 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 Інформаційно-музична програма. 9.00 Документальний фільм "Від Малоросії до України". 10.00 Канал "Д". 11.30 "У нас в гостях Юрій Ніколаєв і Марія". 13.35 УТН. 16.00 УТН. 16.50 Сонячне коло. 16.35 Звучать старовинні романси і пісні. 17.00 Музичний фільм "Повернення майстра". 18.00 "Доброго вам здоров'я". (Кіровоград). 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. 19.30 Літературно-мистецька студія "Оберіг". 20.45 "Дзеркало". Інформаційна програма Кіровоградської міської Ради народних депутатів. (Кіровоград). 21.00 Телефільм. 21.20 Пісенний вернісаж-92. 21.40 Художній фільм "Людина незвідки". 23.00 УТН. 23.20 Нічний телезал. Музичний фільм "Мій театр".

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

6.00 Ранок. 8.30 Прем'єра документального телефільму "Все буде добре". 9.00 Мультфільм. 9.20 "Стара, стара казка". Художній телефільм. 10.55 П Всесоюзний фестиваль телепрограм для дітей та юнацтва. 12.00 Інформаційна програма. 12.20 Клуб мандрівників /з сурдоперекладом/. 13.20 Здоров'я /з сурдоперекладом/. 13.50 Бридж. 14.15 Біржові новини. 14.45 Бізнес-клас. 15.00 Інформаційна програма. 15.20 Грає державний камерний оркестр. 15.45 "Анастасія". Документальний фільм. 15.55 "За сімейними обставинами". Художній телефільм. 2 серія. 17.00 "Білі троянди білою зимою". Новорічне шоу-ревю групи "Ласовий май". 18.00 Інформаційна програма. 18.20 Тхеквандо. Міжнародний турнір. 18.35 Людина і закон. 19.15 Прем'єра телефільму "Моя сім'я та інші тварини". 2 серія. 19.45 "ВІД" представляє. "Поле чудес". 20.45 Вечірня казка. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 "ВІД" представляє: музобоз. 13-31, шоу-біржа, хіт-конвейер. У перерві — 0.00 Інформаційна програма. 1.10 "Зійти на сцену". Документальний телефільм.

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Час ділових людей. 9.00 Англійська мова. 1 рік навчання. 9.30 Англійська мова. Сімейний альбом США. 10.00 НЛО: Неоголошений візит. 10.45 Мультфільм. 11.15 "Відеоми" А.Вознесенського. 12.00 Фільми Р.Бикова. "Телеграма". 14.00 Вісті. 16.00 "Життя і пригоди чотирьох друзів". "Кіт у мішку". 16.30 "Російські, російські". Документальний фільм. 17.25 "Примирення". Інтернаціональний концерт. 18.05 Добре забуте старе. 18.50 Київська панорама. 19.20 Мелодії Верховини. 19.40 Домашній клуб. 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 Телевистава "Григорі Тютюнник". 21.30 Фільм-балет "Ольга". 21.55 Тема з варіаціями. Зустріч у Твері. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Художній фільм "Місто Абілен" /США/.

субота

11 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 Ритмічна гімнастика. 8.30 Закарпатські візерунки. 9.00 Науково-популярний фільм "Обличчя на полотні". 9.20 "Спогад про Руту". П. Фестиваль української пісні. 10.20 П.Гамільтон. "Газове світло". Вистава. 12.15 Класичний балет. 13.25 УТН. 13.40 Доброго вам здоров'я. Нові розробки у стоматології. 14.10 Для дітей. Художній телефільм "Марія, Мірабела". 15.15 Пісенний вернісаж-92. 15.35 Для дітей. Художній телефільм "Марія, Мірабела в транзісторії". 16.45 Концерт виконавців України. 17.45 Теледіалог "Право". 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. 19.30 "Золоті ворота". В почині було слово. 20.15 Співає Є.Мірошніченко. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Телефільм "Матір людська". 21.30 Художній фільм "Вокзал для двох". 1 серія. 22.40 УТН. 23.00 Художній фільм "Вокзал для двох". 2 серія. 0.05 Нічний телезал. Співає гурт "Соколи".

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

7.30 Ранок ділових людей. 8.30 Мультфільм. 8.55 Наш сад. 9.25 "Дверцята, відчиніться". Документальний телефільм. 9.45 Щотижнева музична програма. 10.15 ТБ клуб ділових людей "Підприємство". 11.30 До 120-річчя від дня народження "Інтерпретація О.Скрабін". Фільм-концерт. 12.00 "ЕХ". Екологічна хроніка. 12.15 Підсумки хокейного турніру "Мільйон на льоду". 12.50 Музичний кіоск. 13.20 Прем'єра документального телефільму "Благослови, душе моя, господи...". 14.05 Мультфільм. 14.15 Прем'єра художнього телефільму із серії "Багаті теж плачуть". /Мексика/. 15.00 Інформаційна програма. 15.20 Прем'єра документального телефільму "Суботині і сьогодні, і...". 15.40 "Задзеркалля". Художній фільм. "Снігова королева". 17.20 "Кохання з першого погляду". День перший. 18.00 "Звичайний закордон". 18.30 Прем'єра мультфільму "Бджола Майя". 28 серія. 18.55 Концерт. 19.10 "Бомж". Художній фільм. 20.45 Вечірня казка. 21.00 Інформаційна програма. 21.35 "Браво-91". 35-річчю театру "Современник" присвячується. 0.00 Інформаційна програма. 0.20 "Проводи старого року". Концертна програма. 1.20 Авторалі Париж — Тріполі — Кейптаун.

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Документальний фільм. 9.00 Баскетбольний огляд НБА. 9.30 Мультфільм. 9.50 "Життя і пригоди чотирьох друзів". "Гра з вогнем". 10.20 "Вім'я сина". 11.00 Відеоканал "Плюс одинадцять". 13.00 Педагогіка для всіх. 14.00 Вісті. 14.20 Фільми Р.Бикова. "Автомобіль, скрипка і собака Клякса". 16.30 "Зі своєї дзвіниці". 16.50 М-трест. 17.20 Вечір пам'яті великої російської балерини О.Спесивцевої. 18.10 Київська панорама. 18.40 Кіноконцерт. 19.45 Телефільм "Діалог". 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.20 Новорічний піріг. 20.30 Прем'єра художнього телефільму "Санта-Барбара". 7 серія. 21.20 "Острів Жемчужина". 22.05 Прем'єра телециклу "Нащадки". "Емігранти". Фільм 3. 22.25 "Російський стиль". /Мода, історія, мистецтво/. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Фільм-балет "Спомин".

неділя

12 СІЧНЯ

■ УТ (1 ПРОГРАМА)

8.00 УТН. 8.10 Ритмічна гімнастика. 8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма. 9.30 Програма мультфільмів. 10.30 Цирк. цирк. цирк. 10.55 Пісенний вернісаж-92. 11.15 Свято новорічної ялинки. Відеозапис по трансляції з Палацу культури "Україна". 12.45 УТН. 13.00 Музичний глобус. 14.15 Село і люди. 15.00 Кукурік і К. 16.00 Солдатські листи. 17.00 "Дзвони Чорнобиля". "Самосели". 18.15 Телеспортарена. 19.00 Дніпро. Інформаційна програма. 19.30 Бажаємо щастя. Музична програма. 20.30 Телефільм "За велінням вашої краси". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Тиждень. Інформаційно-музична програма. 21.40 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує. 21.55 Художній фільм "Обіцяння щастя". 23.00 УТН. 23.20 Нічний телезал. Апостол правди і науки. М.Драгоманов.

■ ЦТ (1 ПРОГРАМА)

7.30 Після третіх півнів. 8.00 Ритмічна гімнастика. 8.30 Тираж "Спортлото". 8.45 Спорт для всіх. 9.15 З ранку раненько. 10.00 "Як тоді слухався". 10.40 Ранкова зоря. 11.40 Клуб мандрівників. 12.40 1Х Міжнародний фестиваль телепрограм "Веселка". 13.15 "Нива". Передача для селян. Прем'єра документального телефільму "Країна квітів". 14.10 Під знаком "Пі". 15.00 Інформаційна програма. 15.20 "Диалог у прямому ефірі". /Телеміст Москва — Баку/. 16.00 Міжнародні змагання по білярду. 16.25 Різдвяний бал у Кремлі для дітей і юнацтва. 17.25 "Кохання з першого погляду". День другий. 18.05 Міжнародна панорама. 18.35 Казки і притчі народів різних країн. 18.45 Інформаційна програма. 19.00 Виступають гості Міжнародного конкурсу балетних танців "Росія-91" у Нью-Йорку. Новгороді Андреа і Хорст Беєр. /Німеччина/. 19.10 Уолт Дісней представляє... 20.00 "Пригоди Стінгрей". Телефільм. 20.20 "Один день у суді". Художній фільм. 22.00 Інформаційна програма. 22.45 "Чудеса на Воробієвій горі, або Ніч кошмарів". /Шоу-програма у цирку на Ленінських горах/. У перерві — 0.00 Інформаційна програма. 1.05 "Дарую, що пам'ятаю".

■ ЦТ (2 ПРОГРАМА)

■ УТ (2 ПРОГРАМА)

8.00 Мультфільми. 8.25 Фольклор. Невідомі культури. 9.40 Фільми Р.Бикова. "Ніс". 11.40 "Я у житті, уві, лишніх лет не сворую". /Поет В.Рубін/. 12.25 "Петербургські моїкани". Ю.Толубєєв. 12.55 "В лобую дверь без стука...". 13.40 Мультфільм. 14.00 Вісті. 14.20 "Ати-ба-ти...". "Меч Мельпомени". 14.50 "Стежкою безкорисливого кохання". Художній фільм. 16.10 "Паралелі". "Хорватія". 16.55 "Меценати? Спонсори?". /Дягилевський центр/. 17.40 Мультфільм. 18.00 Чемпіонат світу з баскетболу серед професіоналів НБА. 19.00 Телебійржаінформус. 19.30 Улюблені мелодії. 20.00 Вісті. 20.20 Новорічний піріг. 21.40 Обличчя до Росії. 22.00 Концерт Патрісії Каас. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 Спорттивно-інформаційна програма. 23.30 Концерт Патрісії Каас. /Продовження/.

